



Suomen Menopausitutkimusseura
1990–2010

Kirjoittanut ja toimittanut
Risto Tuimala

Sisältö

Lukijalle	5
Suomen Menopaussiklubi	6
Suomen Menopaussitutkimusseura perustetaan Tampereella	7
Seura rekisteröityy menopaussitutkijoiden yhteistyöelimeksi	8
Koulutus alkaa jo ensimmäisenä toimintavuonna	9
Toiminta vakiintuu – ensimmäiset apurahat jaetaan	10
Koulutustoiminta laajenee	12
Ruorimiehenä Risto Erkkola	15
Reijo Punnosen toimen hallitus	17
Kymmenen vuotta toimintaa	19
Uusi vuosituhat – vanhat kujeet	21
Päivi Polo peräsimmä	25
Tomi Mikkola vetovastuuseen	33

Puheenjohtajat ja kunniajäsened muistelevat

Suomen Menopaussitutkimusseuran perustaminen – Reijo Punnonen	37
In memoriam – Erkki Hirvonen	40
Järki ja tunteet – menopaussitutkimusta ja seuratoimintaa 1990-luvun puolivälissä – Risto Erkkola	41
Vuosituhannen vaihtuessa – Risto Tuimala	43
Suomen Menopaussitutkimusseura – vaihdevuosi-ikäistä naista varten – Päivi Polo	45
Vaihdevuosi-ikäisen naisen terveyttä ja hyvinvointia edistämässä – Tomi Mikkola	48
Tutkijauran alkutaipaleelta – Tuula Salmi	51
Suomalaisia menopaussitutkimukseen liittyviä väitöskirjoja	55
Suomen Menopaussitutkimusseura ry:n säännöt	59

Lukijalle

Suomen Menopausstitkimusseura ry:n 20-vuotisjuhlien lähestyessä tuli jossain vaiheessa esille ajatus lyhyen historiikin tekemisestä seuran toiminnasta. Käytännön toteutus lankesi allekirjoittaneen harteille. Lukiessani seuran ja sen hallitusten kokousten pöytäkirjoja havahtuiin huomaamaan, kuinka paljon muistikuvat noilta ajoilta ovat omassa mielessä haalistuneet. Pöytäkirjojen teksti on yleensä niukan puoleista; todetaan päätetyt asiat, mutta niitä edeltävä keskustelu ja pohdinnat eivät pöytäkirjoissa näy. Näin ollen myös historiikista väkisin tulee melko luettelomainen, toteava ja joidenkin tietojen löytäminen pöytäkirjoista on ollut varsin vaikeata. Seuran toiminnassa on mielestäni kaksi huomionarvoista piirrettä. Sen järjestämä koulutustoiminta on korkeatasoista ja sen jakamien apurahojen määrä on merkittävä seuran budjetin kokoon nähden.

Erityiset kiitokset yhteistyöstä haluan lausua seuran puheenjohtajille, kunniajäsenille, Maarit Vuennolle, Jarna Moilaselle, Tuula Karhulle ja Merja Metsä-Heikkilälle heidän panoksestaan työn loppuun saattamisessa. Tässä historiikissa on mukana luettelo suomalaisista vaihdevuositutkimukseen liittyvistä väitöskirjoista. Harkinnassa oli, että julkaisimme bibliografian, mutta sen laajuus osoittautui niin suureksi, että kustannussyistä se jäi painamatta tähän historiikkiin. Bibliografia on luettavissa seuran kotisivuilla.

Ponsassa heinäkuussa 2010

Risto Tuimala

Suomen Menopausseklubi

Kauniina syyspäivänä 20.9.1990 kokoontui Tampereella sijaitsevaan ravintola Pinjan kabinettiin numero 216 professori Reijo Punnoson aloitteesta joukko lääkäreitä keskustelemaan vaihdevuosisien tutkimuksesta. Kansainvälinen menopausseura oli jo toki perustettu ja sillä oli alaosastojakin useissa maissa. Suomessa ei kuitenkaan ollut yhteenliittymää, jossa eri erikoisalojen edustajat voisivat laajemmin keskustella vaihdevuosiin liittyvistä ongelmista. Reijo Punnoson lisäksi paikalla olivat gynekologit Pentti Heinonen, Marita Lindfors, Saira Piippo, Risto Tuimala ja Sirpa Vilksa. Paikalla olivat lisäksi psykiatri Raimo Salokangas, radiologit Alpo Kärkkäinen ja Timo Paakkala sekä sisätautitilääkärin Jorma Lahtela ja Jorma Salmi. Keskustelujen jälkeen todettiin, että olisi tarpeellista kokoontua jatkossa säännöllisesti klubimuotoisesti. Tarkoitus oli kokoontumisten yhteydessä käsitellä uusia tutkimusaiheita ja tutkimusideoita sekä tehdä selkoa meneillään olevien tutkimusten tuloksista. Seuraava kokousajan kohta sovittiin saman vuoden joulukuulle.

Suomen Menopaussitutkimusseura perustetaan Tampereella

Suomen Menopaussiklubin seuraava kokous järjestettiin 13.12.1990 Orion yhtymän toimintakeskuksessa Tampereella. Läsna oli 13 klubin jäsentä (*taulukko 1*). Puheenjohtajana toimi Reijo Punnonen, joka selvitti tilannetta menopaussiseurojen osalta. Oli perustettu skandinaavinen yhdistys, ja oli luultavaa, että se liittyy International Menopause Societyn jäseneksi. Yhdistyksen Suomen edustajana toimi professori Olavi Ylikorkala. Katsottiin, että oli tullut ajankohtaiseksi rekisteröidä myös Suomen Menopaussiklubi viralliseksi yhdistykseksi. Yhdistyksen suomenkieliseksi nimeksi päätettiin Suomen Menopaussitutkimusseura ja englanninkieliseksi Finnish Menopause Society.

Yhdistykselle valittiin puheenjohtajaksi Reijo Punnonen ja sihteeriksi Risto Tuimala, varainhoitajaksi Jorma Salmi ja muiksi jäseniksi Sirpa Vilksa sekä Erkki Hirvonen suostumuksensa mukaisesti. Tilintarkastajiksi ja pöytäkirjantarkastajiksi valittiin Pekka Pulkkinen ja Eero Varila (*taulukko 2*). Jäsenmaksun suuruudeksi päätettiin 50 markkaa vuodessa. Sääntöjen laatiminen ja yhtiön rekisteröiminen annettiin sihteerin ja puheenjohtajan tehtäväksi.

Yhdistyksen toimintalinjoista keskusteltiin ja katsottiin, että tutkimustyön tukeminen, erilaiset poikkitieteelliset yhteydet ja varsinkin estrogeenihoitoon liittyvät asiat olisivat yhdistyksen toiminnan kannalta ajankohtaisimpia aiheita. Kokouksen jälkeen kuultiin Raimo Salokankaan esitelmä vaihdevuosien psykodynaamikasta ja Pentti Heinosen sekä Risto Tuimalan esitykset syklisestä kolmen kuukauden vaihdevuosihoidotutkimuksesta.

Taulukko 1:

Suomen Menopaussitutkimusseuran perustavan kokouksen osanottajat 13.12.1990

Paavo Aro, Pentti Heinonen, Olavi Kauppila, Marita Lindfors, Saila Piippo, Pekka Pulkkinen, Reijo Punnonen, Jorma Salmi, Raimo Salokangas, Risto Tuimala, Eero Varila, Sirpa Vilksa, Ari Ylä-Outinen
--

Taulukko 2:

Suomen Menopaussitutkimusseuran toimihenkilöt 1990–1993

Puheenjohtaja	Reijo Punnonen
Varapuheenjohtaja	Risto Tuimala
Sihtööri	Sirpa Vilksa
Rahastonhoitaja	Jorma Salmi
Jäsen	Erkki Hirvonen
Tilintarkastaja	Eero Varila
Tilintarkastaja	Pekka Pulkkinen 1990–1992
Tilintarkastaja	Lars Wichmann 1993

1990

Seura rekisteröityy menopausstitkijoiden yhteistyöelimeksi

Varatuomari Holmén lähetti hyväksyttäväksi luonnoksen Suomen Menopausstitkimusseuran säännöiksi 21.1.1991. Hallitus hyväksyi nämä säännöt kokouksessaan seuraavalla viikolla ja ilmoitus yhdistysrekisteriin kirjattiin saapuneeksi Oulun maistraattiin 8.3.1991 ja yhdistysrekisteriin 27.3.1991. Oikeusministeri hyväksyi yhdistyksen merkittäväksi yhdistysrekisteriin 3.9.1992.

Yhdistyksen kotipaikka on Tampere ja yhdistyksen tarkoituksena on toimia Suomessa menopausstitkijoiden yhteistyöelimenä ja hoitaa yhteyksiä menopausstitkijoihin Suomessa ja ulkomailla ja muulla tavoin edistää menopausstitkimusta. Tämän toteuttamiseksi yhdistys järjestää tieteellisiä kokouksia, esitelmätilaisuuksia ja seminaareja. Yhdistys voi myös vastaanottaa lahjoituksia ja testamentteja sekä jakaa palkintoja ja apurahoja.

Merkittävä asia on, että yhdistyksen jäseneksi voi liittyä jokainen Suomessa toimiva menopausstitkija ja jäseneksi voidaan ottaa tutkijoiden lisäksi yhdistyksen tavoitteiden hyväksi toimivia henkilöitä. Kunniajäsenekseen yhdistys voi hyväksyä toiminnassa erityisesti ansioituneita henkilöitä.

Koulutus alkaa jo ensimmäisenä toimintavuonna

Ensimmäisen toimintavuotensa aikana yhdistys keskittyi hoitamaan käytännön asioita kuten rekisteröitymistä yhdistysrekisteriin, pankkitilin avaamista ja itsensä tunnetuksi tekemistä. SGY:n tiedotuslehti Syklissä julkaistiin ilmoitus seuran perustamisesta ja tietävästi menopaussista kiinnostuneille tutkijoille lähetettiin henkilökohtaista informaatiota ja toivottiin heidän liittyvän seuran jäseniksi.

Seura järjesti 22.4.1991 sääntömääräisen kevätkokouksensa, jossa läsnä oli 17 jäsentä ja 30.10. syyskokouksen, jolloin paikalla oli 14 seuran jäsentä. Kevätkokouksen tieteelliset esitykset pitivät Jari Peltonen luun morfogeneettisestä proteiinista ja osteoporoosista sekä Eero Varila sukupuolisteroideista ja kollageenista. Syyskokouksessa Erkki Hirvonen puhui estrogeenien kardioprotektiivisesta vaikutuksesta ja Risto Tuimala iholle annosteltavien estrogeenien farmakokinetiikasta. Keväällä kokouksen sponsoreina toimivat Leiras ja Novo Nordisk ja syksyllä Ciba Geigy.

Seuran jäsenet toimivat Pirkanmaalla myös kouluttajina. Jorma Salmi ja Risto Tuimala kävivät esitelmöimässä aiheesta ”Menopausi ja osteoporoosi” Tampereen, Nokian, Porin, Vaasan ja Ikaalisten terveyskeskuksissa sekä Vammalan ja Seinäjoen sairaaloissa ja pitivät esityksen samasta aiheesta lääninhallituksen järjestämässä koulutustilaisuudessa Kouvolassa. Sirpa Vilksa puhui vaihdevuosien hormonihoidosta Tampereen työterveyden henkilökunnalle.

Vuoden päättyessä seurassa oli jäseniä 36 ja seuran tilillä oli rahaa 1739,06 markkaa.

1991

Toiminta vakiintuu – ensimmäiset apurahat jaetaan

Seuran toiminta asettui uomiinsa hallituksen pysyessä samana aina vuoteen 1993 asti. Vuoden 1992 kevätkokous pidettiin Tampereella 20.2. ja läsnä oli 25 jäsentä.

Seura järjesti 11.9.1992 Espoon Dipolissa aiheesta ”Vaihdevuosien hormonihoito” asiantuntijakokouksen, jonka luennoitsijat edustivat alan kansainvälistä huippuasiantuntemusta. Kokoukseen osallistui 170 kuulijaa.

Suomen Akatemian ja Duodecimin järjestämässä konsensuskokouksessa ”Osteoporoosin ehkäisy ja hoito” Espoon Hanaaassa 30.3.–1.4.1992 Jorma Salmi ja Risto Tuimala toimivat seuran edustajina, ja samat henkilöt olivat esitelmöimässä myös Hämeen lääninhallituksen järjestämässä konsensuskokouksen julkilausuman informointitilaisuudessa Tampereella kesäkuussa 1992. Seura järjesti 25.11.1992 yhdessä Suomen Endokrinologiyhdistyksen kanssa Lahdessa yleis- ja erikoislääkäreille suunnatun kurssin ”Käytännön estrogeenihoito: hyödyt ja haitat”.

Seuran jäsenet kävivät vuoden 1992 aikana useissa eri jatkokoulutustilaisuuksissa, muun muassa Seinäjoella, Kristiinankaupungissa, Porissa ja Kittilässä puhumassa hormonihoitoa ja osteoporoosia sivuavista teemoista.

Suomen Endokrinologiyhdistyksen kanssa seura järjesti Lääketiede 1993 -päivien yhteydessä kurssin ”Vaihdevuosien hormonihoidon hyvät ja pahat” sekä Porissa luentotilaisuuden ”Käytännön estrogeenihoito: hyödyt ja haitat”. Seura oli myös mukana järjestämässä Tampereen Lääkäripäiville kurssia ”Gynekologiset vuotohäiriöt”, johon sisältyi vaihdevuosiin ja postmenopausaalsiin hormonihoitoihin liittyviä vuotohäiriöitä käsittelevät esitelmät.

Tukholmassa järjestettiin 20.–24.6.1993 IMS:n VII Menopausseikongressi, jonka ohjelmaa seura oli mukana laatimassa.

Vuoden 1993 loppuun asti kokoukset järjestettiin Tampereella, yleensä illalla työpäivän jälkeen. Vuoden 1993 lopussa seurassa oli 61 jäsentä ja seuran tase oli 9483,30 mk. Koska rahaa oli kertynyt, seura myönsi ensimmäisen vaihdevuositutkimusta tukevan stipendin Satu Suhoselle, joka sai parenteraalisia estrogeenihoitoja käsitteleviin tutkimustöihinsä 3000 mk:n apurahan.

Vuonna 1994 seura piti ensimmäisen kokouksensa Tampereen ulkopuolella, kun kevätkokous pidettiin M/S Georg Otsilla 6.5.1994. Kokouksessa oli 10 jäsentä. Kokouksen jälkeen oli mahdollisuus ottaa osaa Suomen ja Viron endokrinologiyhdistysten kevätkokoukseen, joka järjestettiin Tallinnassa. Varsinaista omaa tieteellistä ohjelmaa kokouksen yhteydessä ei ollut. Syyskokouksessa 12.10.1994 Tampereella Merja Marttunen piti esitel-

män aiheesta ”Rintasyöpäpotilaan hormonihoito” ja Marjo Tuppurainen esitelmöi ”Osteoporoosin vaaratekijöistä vaihdevuosi-ikäisillä naisilla” Kuopion osteoporoositutkimuksen tuloksia referoiden. Myös seuran hallitus uudistui (*taulukko 3*).

Marjo Tuppuraiselle myönnettiin 3000 mk:n apuraha parhaasta vaihdevuositutkimuksesta ”Osteoporosis risk factors, gynecological history and fractures in perimenopausal women – the results of the baseline postal enquiry of the Kuopio Osteoporosis Risk Factor and Prevention Study”, joka julkaistiin *Maturitas* -lehdessä vuonna 1993. Vuoden lopussa seuran jäsenmäärä oli 63 ja taseen loppusumma oli 6 848,70 mk.

Taulukko 3:

Toimihenkilöt 1994	
Puheenjohtaja	Erkki Hirvonen
Varapuheenjohtaja	Risto Tuimala
Sihteeri	Satu Suhonen
Rahastonhoitaja	Jorma Salmi
Jäsen	Timo Reunala
Tilintarkastaja	Pekka Pulkkinen
Tilintarkastaja	Eero Varila

1995

Koulutustoiminta laajenee

Seura järjesti Tampereen Lääkäripäivien yhteydessä 23.–24.3. 1995 kansainvälisen menopaussisymposiumin aiheesta ”Ageing and Ovarian Hormones”. Tätä kaksipäiväistä kokousta oli valmisteltu parin vuoden ajan. Kokouksen mahdollistivat opetusministeriön, Tampereen Lääkäriseuran ja Tampereen Lääkäripäiväorganisaation tuki. Ciba Geigy, Leiras, Novo Nordisk ja Orion sponsoroivat tilaisuutta. Järjestelyt hoiti paikallinen toimikunta. Luennoitsijoina oli kansainvälisiä ja kotimaisia huippututkijoita (taulukko 4). Kokouksessa oli osanottajia Skandinaviasta 163, muualta Euroopasta 22 ja viisi osallistujaa tuli Euroopan ulkopuolelta Kiinasta, Etelä-Afrikasta ja USA:sta. Kokouksen yhteyteen järjestettiin myös lehdistötilaisuus, johon osallistui runsaasti toimittajia. Symposiumin väliajalla oli mahdollisuus tutustua näyttelyyn, jossa esiteltiin posterimuodossa 21 tutkimusta Suomesta, Ranskasta, Belgiasta, Iso-Britanniasta, Kiinasta ja Virossa. Ennen Lääkäripäivien alkua järjestettiin Tampereen yliopiston salin täyteen vetänyt yleisötilaisuus hormonihoidosta.



Professori Bo von Schoultz, joka puhui rintarauhasen hormonaalisesta säätelystä symposiumissa.

Vuosikokouskäytäntö muuttui siten, että aiempien kolmen- neljän luennon (*taulukko 5*) sijaan vuosikokouksen yhteyteen järjestettiin laajempi symposium, josta sai erikoistumiskoulutukseen hyväksytyä koulutusta kuusi tuntia.

Seuran syyskokous järjestettiin Turussa 29.9.1995, ja silloin pidettiin myös ensimmäinen uusimuotoinen koulutussymposiumi

Taulukko 4:

Ageing and Ovarian Hormones	
<i>Endocrinology</i>	
Mechanism of action of sex steroid hormones	Pentti Tuohimaa
Progestins	Erkki Hirvonen
Gonadotropins and their receptors in the perimenopause	Kimmo Vihko
Hormonal regulation of the normal breast	Bo von Schoultz
<i>Brain quality of life; hormone replacement therapy</i>	
Ageing brain and steroid hormones	Antti Hervonen
How does menopause influence the quality of life and the mood	Arne Holte
Hormone replacement therapy: clinical benefits and side effects	Bruno de Lignieres
Cancer risk in women receiving estrogen progestin replacement therapy	Ingemar Persson
<i>Atherosclerosis</i>	
Pathogenesis of atherosclerosis	Seppo Ylä-Herttua
Sex steroid hormones and lipid metabolism	Matti Tikkanen
Hormone replacement therapy and coagulation factors	Paul Øian
Arterial effects of estrogens	Philip Sarrel
Estrogen-progestin replacement therapy and atherosclerosis	Reijo Punnonen
<i>Osteoporosis</i>	
Estrogens and bone metabolism	Kalervo Väänänen
Hormone replacement therapy and osteoporosis	Claus Christiansen
Vitamin-D treatment and age bones	Rauno Heikinheimo
Clodronate and osteoporosis	John Canis
Individual hormone replacement therapy	Risto Tuimala

Taulukko 5:

Vuosikokouksissa pidetyt esitelmät 1990–1993		
1990	Vaihdevuosien psykodynamiikka	Raimo Salokangas
	Syklinen kolmen kuukauden vaihdevuosihoitotutkimus	Pentti Heinonen ja Risto Tuimala
1991	Luun morfogeneettinen proteiini ja osteoporoosi	Jari Peltonen
	Sukupuolisteroidit ja kollageeni	Eero Varila
	Estrogeenien kardioprotektiivinen vaikutus	Erkki Hirvonen
1992	Iholle annosteltavien estrogeenien farmakokinetiikasta	Risto Tuimala
	Osteoporoosin tutkiminen	Jorma Salmi
	Miesten klimakterium	Lars Wichmann
1993	Miten menopaussi näkyy naisen oireissa ja vaivoissa	Kari Mattila
	Inhaloidun steroidin vaikutus luun metaboliaan	Jorma Salmi
	Hormonikierukka vaihdevuosiin liittyvän estrogeenihoidon yhteydessä	Eero Varila
	Uusia parenteraalisia vaihtoehtoja vaihdevuosien hormonikorvaushoidossa	Satu Suhonen
	Polyfarmasian ja hormonikorvaushoidon interaktiosta	Risto Tuimala

”Vaihdevuodet, mieli ja elämänlaatu” (taulukko 6). Symposium järjestettiin yhteistyössä Suomen Psykiatriyhdistyksen kanssa. Puhujana oli myös kirjailija Helvi Hämäläinen, jonka aiheena oli ”Ihminen ja ikääntyminen”. Varsinainen vuosikokous pidettiin sitten symposiumin jälkeen, ja vaikka symposiumin osanottajia oli 76, kokoukseen jäi vain yhdeksän seuran jäsentä. Taulukossa 7 ovat vuoden 1995 toimihenkilöt.

Mainostoimisto Alligator Design Oy oli tehnyt luonnoksia seuran logoksi. Kevätkokous hyväksyi näistä luonnoksen nro 6, jonka oli tehnyt Mia Lundsten. Hän stilisoi logon tähän historiikkiin, vastaamaan nykyisiä kirjapainovaatimuksia. Syyskokouksen yhteydessä alettiin periä myös osallistumismaksua, koska koulutustilaisuuden järjestämiskulut lisääntyivät koulutuksen laajentuessa. Tämä kohensi huomattavasti seuran taloutta ja vuoden lopussa tase oli 33 899,70 mk. Jäsenmaksun maksaneita jäseniä oli 83 ja jäsenmaksu 50 mk oli pysynyt samana koko seuran tähänastisen toiminnan ajan.

Taulukko 6:

Vaihdevuodet, mieli ja elämänlaatu 29.9.1995	
Ihminen ja ikääntyminen	Helvi Hämäläinen
Vanhenevat aivot ja estrogeeni	Antti Hervonen
Mitä menopaussi on?	Risto Tuimala
Menopaussidepressiivisyys ja depressio	Jouko K. Salminen
Menopaus, hormon behandling och livskvalitet	Ingela Wiklund
Kognitiiviset funktiot menopaussissa	Risto Erkkola
Vaihdevuodet ja uni	Päivi Polo-Kantola
Ikääntyminen ja seksuaalisuus	Tuula Salmi
Hormoneja vai antidepressantteja vaihdevuosissa	Anna-Liisa Simpanen Jouko K. Salminen
Miten toteuttaa hormonihoito	Satu Suhonen
Alan tutkimustyö Suomessa	Risto Erkkola

Taulukko 7:

Toimihenkilöt 1995	
Puheenjohtaja	Erkki Hirvonen
Varapuheenjohtaja	Risto Erkkola
Sihteeri	Satu Suhonen
Rahastonhoitaja	Eero Varila
Jäsen	Risto Tuimala
Tilintarkastaja	Pekka Pulkkinen
Tilintarkastaja	Ari Ylä-Outinen

Ruorimiehenä Risto Erkkola

Uudistunut hallitus (*taulukko 8*) noudatti toiminnassaan jo vaikiintuneita käytäntöjä. Kokoukset olivat ”kultaisen kolmion” alueella Tampereella, Turussa ja Helsingissä, ja aiheet olivat ajan-kohtaisia. Kevään 1996 koulutuspäivä ja kokous järjestettiin hotellilla Arthurissa Helsingissä aiheenaan hormonit ja rintasyöpä (*taulukko 9*). Osanottajia oli 70 ja syksyn andropaussia käsittelevässä syyskokouksessa (*taulukko 10*) osanottajia oli 57. Syyskokouksen yhteydessä luovutettiin myös kaksi 5000 markan apurahaa vaihdevuosiä käsittelevistä tutkimuksista. Apurahan saivat Tytti Raudaskoski Oulusta julkaisustaan ”Transdermal estrogen – levonorgestrel – releasing intrauterine device for climacteric complaints: Clinical and endometrial responses” (Am J Obstet Gynecol 1995) ja Tomi Mikkola julkaisustaan ”17beta-estradiol stimulates prostacyclin but not endothelin-1 production in human

Taulukko 8:

Toimihenkilöt 1996–1997	
Puheenjohtaja	Risto Erkkola
Varapuheenjohtaja	Aila Tiitinen
Sihteeri	Satu Suhonen
Rahastonhoitaja	Eero Varila
Jäsen	Erkki Hirvonen
Tilintarkastaja	Pekka Pulkkinen
Tilintarkastaja	Ari Ylä-Outinen

Taulukko 9:

Kevätkokous 1996 Hormonit ja rintasyöpä	
Sex steroids effects on breast epithelial proliferation	Bo von Schoultz
Rintasyöpä Suomessa	Harri Vertio
Onko rintasyöpä ennustettavissa?	Kaija Holli
E-pillerit ja rintasyöpä – yhteys vai ei?	Juhani Toivonen
Lisääkö hormonikorvaushoito rintasyöpää?	Juhani Mäenpää
Hormonikorvaushoidon hyödyt ja haitat – mihin vaaka kallistuu	Erkki Hirvonen
Diagnostiikan mahdollisuudet ja rajoitukset	Martti Pamilo Heikki Laine
Voiko rintasyövästä parantua?	Eeva Salminen
Rintasyövän sairastanut nainen ja hormonihoito – onkologin ja gynekologin kannanotot	Päivi Hietanen Merja Marttunen

Taulukko 10:

Syyskokous 1996 Andropaussi	
Miten kives vanhenee	Ilpo Huhtaniemi
Miehen vaihdevuodet	Matti Härkönen
Impotenssin diagnostiikka ja hoito	Kimmo Saari
DHEA – ikuisen nuoruuden lähde?	Veikko Koivisto
Androgeenihoidot	Arto Saure
Androgeenit ja prostata	Sakari Rannikko

1996–1997
1996–1997

vascular endothelial cells” lehdessä J Clin Endocrinol Metab 1995. Vuoden lopussa jäseniä seurassa oli 97 ja tase 46 208,85 mk. Vuoden 1996 aikana seura oli järjestänyt myös yleisöluentoja vaihdevuosista muutamalla paikkakunnalla.

Vuoden 1997 lääketiedetapahtumassa seura oli mukana järjestämässä vaihdevuosien hoitoa käsittelevää puolen päivän koulutustilaisuutta. Seuran varsinaisen kevätkokouksen aiheena oli ”Menopaussi, kolesteroli ja koronaarit” (taulukko 11), joka kokosi paikalle 77 jäsentä kuulemaan kansallisten asiantuntijoiden esityksiä. Syyskokous pidettiin sitten Tampereella tavallista lyhempänä ja kokouksessa esiteltiin tutkimusraportteja meneillään olevista vaihdevuositutkimuksista Helsingissä, Kuopiossa, Tampereella ja Turussa (taulukko 12). Syyskokouksen yhteydessä tutustuttiin myös kuuluisaan Meso-American intiaanikulttuureja esittelevään näyttelyyn ”Sulkakäärme ja Jaguaarijumala” Tampereen taidemuseossa. Seura myönsi 5000 markan apurahat Anna-Mari Heikkiselle Kuopiosta hänen julkaisustaan ”Biochemical bone markers and bone mineral density during postmenopausal hormone replacement therapy and without vitamin D3: a prospective controlled randomized study”, joka julkaistiin J Clin Endocrinol Metab -lehdessä 1997 ja Päivi Polo-Kantolalle Turusta hänen julkaisustaan ”Climacteric symptoms do not impair cognitive performances in postmenopause” (Maturitas 1997). Seuran jäsenmäärä vuoden lopussa oli 155 ja tase 72 540,83 mk.

Taulukko 11:

Kevätkokous 1997 Menopaussi, kolesteroli ja koronaarit	
Ravinto ja kolesteroli	Tatu Miettinen
Suomalainen nainen ja sepelvaltimotauti	Heikki Miettinen
Onko kolesterolitason alentamisesta hyötyä?	Matti Tikkanen
Miksi HDL on tärkeä?	Jorma Viikari
HRT ja lipidit	Erkki Hirvonen
Estrogeenin annostelutavan vaikutus lipidi- ja glukoosiaineenvaihduntaan	Antero Kesäniemi
HRT ja verisuonen endoteeli	Tomi Mikkola
HRT ja verenvirtaus	Bruno Cacciatore
Suomen Sydäntautiliiton ohjeet sepelvaltimotaudin ehkäisystä	Antero Kesäniemi

Taulukko 12:

Syyskokous 1997	
Seerumin estradiolipitoisuuksien yhteys vaihdevuosioireiden lievittymiseen ja hoidon sivuvaikutuksiin	Tarja Vihtamäki
Rintasyöpäpotilaiden hormonihoido	Merja Marttunen
Iho, kollageeni ja osteoporoosi	Eero Varila
Tuloksia Kuopion osteoporoosiseurantatutkimuksesta	Anna-Mari Heikkinen
Vaihdevuodet, uni ja kognitiiviset toiminnot	Päivi Polo-Kantola

Reijo Punnonen toinen hallitus

Seuran kahdeksas toimintavuosi käynnistyi Reijo Punnonen johdolla (taulukko 13). Seuran kevätkokous pidettiin Turussa teemalla ”Endometrium ja hormonit” (taulukko 14) ja syyskokous Helsingissä teemalla ”Osteoporoosi tänään” (taulukko 15). Poikkeuksellisesti seuran haettavaksi julistetuille apurahoille ei ollut yhtään hakijaa. Toimintavuoden lopussa jäseniä oli 186. Seuran liittyminen International Menopause Societyyn oli tässä vaiheessa kiinni siitä, että liittymiseen tarvittaisiin viisi henkilöjäsentä, jotka olisivat maksaneet henkilökohtaisen jäsenmaksun. Seurala ei ollut riittävästi tällaisia yksityishenkilöitä, jotka olisivat olleet IMS:n tai CAMS:n jäseniä. Jäsenistölle tiedotettiin tässä vaiheessa mahdollisuudesta liittyä IMS:ään. Vuoden 1998 lopussa seuralla oli vastattavaa 125 409,78 mk.

Taulukko 13:

Toimihenkilöt 1998	
Puheenjohtaja	Reijo Punnonen
Varapuheenjohtaja	Tuula Salmi
Sihteeri	Sirkka-Liisa Ala-Fossi
Rahastonhoitaja	Merja Marttunen
Jäsen	Erkki Hirvonen
Tilintarkastaja	Mervi Julkunen
Tilintarkastaja	Sirpa Vilksa
Varatilintarkastaja	Ari Ylä-Outinen

Taulukko 14:

Kevätkokous 1998	
Molekyyli-tason muutokset endometriumissa HRT:n aikana	Eeva-Marja Rutanen
Antiestrogeenit ja endometrium	Eija Tomás
Endometriumnäytteiden sytologia ja histologia	Pekka Klemi
Endometrium-in ultraäänitutkimukset	Bruno Cacciatore
HRT, bleedings and endometrium	David Sturdee
Progesteriinihoidon eri antotavat	Erkki Hirvonen
Endometrium-löydökset joukkotutkimuksissa	Maarit Vuento

Taulukko 15:

Syyskokous 1998	
Luun metabolia	Kalervo Väänänen
Osteoporoosin epidemiologia	Marjo Tuppurainen
Osteoporoosin radiologinen diagnostiikka	Alpo Kärkkäinen
Osteoporoosin biomarkerit	Martti Välimäki
Estrogeeni osteoporoosin estossa	Erkki Hirvonen
Uudet lääkkeet osteoporoosihoidossa	Jorma Salmi

1998-1999
6661-8661

Vuoden 1999 kevätkokous pidettiin Tampereella ravintola Pinjan Vaudeville-salissa. Aiheena olivat hormonikorvaushoidon erityiskysymykset (*taulukko 16*).

Syyskokouksessa Turussa käsiteltiin vaihtoehtoisia vaihdevuosihoitoja ja liikunnan merkitystä osteoporoosille (*taulukko 17*). Koska Reijo Punnonen oli jäänyt eläkkeelle professorin virasta, hän luopui myös Menopausstitkimusseuran puheenjohtajan tehtävästä. Tilalle puheenjohtajaksi valittiin Erkki Hirvonen ja Reijo Punnonen tilalle hallitukseen tuli Risto Tuimala. Menopausstitkimusseuran stipendit myönnettiin Marja Komulaiselle ja Tarja Vihtamäelle.

Taulukko 16:

Kevätkokous 1999	
Estrogeenimittaukset hormonikorvaushoidon seurannassa	Asko Järvinen
Mitä uutta rintasyöpäpotilaan hormonikorvaushoidosta	Merja Marttunen
Munuais- ja verenpainetauti ja hormonikorvaushoito	Risto Tuimala
Maksasairaudet ja hormonikorvaushoito	Jan Appelberg
Trombit ja hormonikorvaushoito	Risto Kaaja
Miten "räätälöidä" hormonikorvaushoito erityistapauksissa?	Tapausselostuksia

Taulukko 17:

Syyskokous 1999	
Kasviestrogeenit, rinta- ja prostasyöpä	Herman Adlercreutz
Ei-hormonaalinen lääkehoito vaihdevuosisoireiden hoidossa	Juhani Mäenpää
Kasviestrogeenit gynekologin kannalta	Herman Adlercreutz
Liikunta ja osteoporoosi	Pekka Kannus

Kymmenen vuotta toimintaa

2000

Seuran kymmenettä toimintavuotta väritti valmistautuminen kymmenvuotisjuhlakokoukseen, joka oli päätetty pitää Tampere-talossa. Ensiksi kuitenkin järjestettiin kevätkokous andropausista (*taulukko 18*) Folkhälsanin auditoriossa Helsingissä. Lisäksi samana keväänä järjestettiin Tampereella yhteistyössä TAYS:n naistenklinikan ja Semmelweis yliopiston II naistenklinikan kanssa menopaussisymposiumi, jossa käsiteltiin menopaussin endokrinologiaa sekä eräitä meneillään olevia tutkimuksia Tampereella, Eestissä ja Unkarissa (*taulukko 19*).

Varsinainen juhlakokous järjestettiin Tampere-talossa 2.11.2000 aiheenaan HRT, kardiovaskulaarisairaudet, lipidit, tromboosivaara ja rintasyöpä (*taulukko 20*). Professori Punnonen kutsuttiin seuran kunniajäseneksi. Iltatilaisuus oli Museokeskus Vapriikissa, jossa esitelmöi dosentti Juhani Niemi aiheenaan ”Ikääntyminen kirjallisuudessa”. Osanottajilla oli myös mahdollisuus tutustua Vapriikin näyttelyihin ja ilta päätettiin thaimaalaiseen buffettiin, illan musiikista vastasi Rantala Group saksofoni-

Taulukko 18:

Kevätkokous 2000 Andropausi	
Miehen menopaussin biologia. Ikääntyvä mies ja hormonit.	Arto Saure
Miehen menopausi klinikon kannalta: diagnostiikka ja hoito	Pasi Pöllänen
Ikääntyvä mies ja terveystriskit	Harri Vertio
Prostata ca-seulonnat: puolesta ja vastaan	Ulf-Håkan Stenman – puolesta Eero Saksela – vastaan

Taulukko 19:

Kansainvälinen vaihdevuosisymposiumi 25.5.2000	
Endocrinology in the perimenopause	F Paulin, Hungary
Estonian HRT Trial	S-L Hovi, STAKES
Highlights on Ylöjärvi HRT Study	R Tuimala
Hormone replacement therapy in gynecological malignancies and breast cancer	S Csomor, Hungary
Hormone replacement therapy in Estonia	F Kirss, Estonia
Response of nitric oxide synthase III activity to tetrahydrobiopterine in term placenta of preeclamptic pregnancies	S Valent, Hungary

Taulukko 20:

10-vuotisjuhlakokous 2.11.2000	
Menopaussitutkimuksen ja hormonikorvaushoidon historiaa	Reijo Punnonen
HRT and cardiovascular diseases	Sven Skouby
HRT ja lipidit – sepelvaltimotaudin sekundaaripreventio	Matti Tikkanen
HRT ja tromboosivaara	Risto Kaaja
Rintasyövän epidemiologia	Kaija Holli
HRT and the risk of breast cancer, the role of progestins	Cecilia Magnusson

Puheenjohtaja Erkki Hirvonen ja varapuheenjohtaja Tuula Salmi kutsuvat Reijo Punnosen kunniajäseneksi nro 1 juhlakokouksessa 2.11.2000.



solistinaan Risto Tuimala. Vuoden 2000 lopussa seuran jäsenmäärä oli 195 ja seuralla oli vastattavaa 17 1987,56 mk. Apurahojen jakokäytäntöä jatkettiin, juhluvuoden apurahan sai Sirkka-Liisa Ala-Fossi (taulukko 21).

Taulukko 21:

Seuran myöntämät apurahat 1993–2000		
1993	Satu Suhonen	3 000 mk
1994	Marjo Tuppurainen	3 000 mk
1996	Tomi Mikkola	5 000 mk
	Tytti Raudaskoski	5 000 mk
1997	Anna-Mari Heikkinen	5 000 mk
	Päivi Polo-Kantola	5 000 mk
1999	Marja Komulainen	5 000 mk
	Tarja Vihtamäki	5 000 mk
2000	Sirkka-Liisa Ala-Fossi	5 000 mk

Uusi vuosituhat – vanhat kujeet

Kymmenvuotisjuhlallisuuksien jälkeen alkoi arjen aherrus. Uudistunut hallitus (*taulukko 22*) järjesti kevätkokouksen Turussa 15.3.2001 aiheenaan ”Käytännön ongelmia hormonihoidossa” (*taulukko 23*). Kokouksen yhteydessä järjestettiin jäsenkysely kokouskäytännöistä. Kokousaiheiksi saatiin runsaasti ehdotuksia ja kokouspäivän suhteen vastaajista valtaosa oli sitä mieltä, että kokouspäiväksi tulisi ottaa perjantai. Vastausprosentti kyselyyn oli 38. Jäsenistön toivomusta kunnioittaen vuoden 2002 alusta kokouspäiväksi otettiin sitten perjantai.

Syyskokous järjestettiin Helsingissä 25.10.2001 aiheesta ”Monimuotoinen menopaussi” (*taulukko 24*). Ulkomaisena luennoitsijana syyskokouksessa toimi Fred Kirss Tartosta, hänen esityksensä käsitti runsaasti kuvamateriaalia. Hän oli lähettänyt esityksensä sähköpostitse Biomedicinumiin ja vaikeuksien ja erityisjärjestelyjen kautta ne saatiin kuin saatiinkin esityskuntoon. Mainittakoon, että tuohon aikaan hormonihoidon Eestissä oli vasta alkamassa ja Fred Kirssin tutkimusjakson aikana korvaushoidon käyttöaste oli Eestissä noin 0,5 %.

Taulukko 22:

Seuran hallitus 2001–2002	
Puheenjohtaja	Risto Tuimala
Varapuheenjohtaja	Tuula Salmi
Sihteeri	Tarja Vihtamäki
Rahastonhoitaja	Satu Suhonen
Jäsen	Erkki Hirvonen
Tilintarkastaja	Mervi Halttunen
Tilintarkastaja	Sirpa Vilksa

Taulukko 23:

Kevätkokous 2001 Käytännön ongelmia hormonihoidossa	
Miten liitän progestiinin hormonikorvaushoittoon	Erkki Hirvonen
Miten vartioin endometriumia hormonikorvaushoidon aikana	Pertti Palo
Miten liitän mieshormonin hormonikorvaushoittoon	Risto Erkkola
Hormonikorvaushoidon karikkoja	Risto Tuimala
Nainen kautta vuosien	Kristian Hoffman

Taulukko 24:

Syyskokous 2001 Monimuotoinen menopaussi	
Vieläkö ehdin äidiksi - myöhään herännyt fertilitteettitoive	Sirpa Vilksa
POF	Kristiina Aittomäki
Estrogeenit Eestissä	Fred Kirss
Kohdunpoisto ja menopaussi	Ritva Hurskainen
Vaihdevuosien vaikutus syöpäriskiin	Seija Grenman
Ikääntymisen säveltaiteessa	Minna Lindgren

Kokousten yhteydessä jatkui taiteellinen osio. Kevätkokouksessa luotiin katsaus maalaustaiteeseen ”Nainen kautta vuosien” ja syyskokouksessa Minna Lindgren puhui ikääntymisestä säveltaiteessa. Kokousten yhteydessä oli tutustuttu myös Liedon Vanhalinnan kokoelmiin.

Syyskokouksessa jaettiin apurahat Sirpa Eviölle, Päivi Polo-Kantolalle ja Tiina Vaarille. Vuoden 2001 päättyessä seuralla oli 179 jäsentä ja tilillä rahaa 27 962,33 euroa.

Vuonna 2002 hallitus jatkoi samalla kokoonpanolla. Kevätkokous pidettiin Tampereella naistenpäivänä 8.3. ja aiheena oli hormonikorvaushoito muiden erikoisalojen näkökulmasta (taulukko 25). Samassa yhteydessä kuultiin näyttelijän tulkinta menopaussista. Runsaasti keskustelua herättäneen kokouksen jälkeen tutustuttiin Kustaa Hiekan taidemuseon kokoelmiin ja tämän jälkeen nautittiin juhlava illallinen naisorkesteri Gilda and Girlsin tahdittamana kulttuuriravintola Laternassa. Syyskokous pidettiin sitten Turussa aiheenaan ”Nainen ja luut” (taulukko 26). Kokouksessa piti mielenkiintoisen esityksen kollega ja kirjailija Eeva Nikoskelainen, joka valotti kirjailijan näkökulmaa vaihdevuosiongelmiin. Kulttuurillinen panos sisälsi tutustumisen Turun kasvitieteelliseen puutarhaan Aarno Kasvin johdolla. Apurahaa oli hakenut ainoastaan yksi henkilö, Tarja Vihtämäki, jolle apuraha myönnettiin tutkimuksesta ”Oral ascorbic acid increases plasma estradiol during postmenopausal hormone replacement”. Vuoden aikana jatkettiin yhteistyötä osteoporoosiyhdistyksen kanssa ja osteoporoosipäivän yhteydessä pidettiin esityksiä myös hormonihoidosta. Yhdistyksen jäsenet osallistuivat myös joukolla IMS:n kokoukseen Berliinissä.

Taulukko 25:

Kevätkokous 2002

Silmät ja HRT	Timo Tervo
Suu ja HRT	Stina Syrjänen
Ääni ja HRT	Päivi Polo-Kantola
Menopausi näyttelijän silmin	Tuija Piepponen
Iho ja HRT	Annikki Vaalasti
Vanhenevat aivot hormoni-intervention kohteena	Antti Hervonen
Menopausi ja psykiatria	Ranan Rimon

Taulukko 26:

Syyskokous 2002

Luun biomarkerit ja osteoporoosi	Kalervo Väänänen
Hyperestrogenismi ja luut	Helena Tinkanen
Luun tiheysmittaukset	Marjo Tuppurainen
HRT ja osteoporoosi	Risto Erkkola
Osteoporoosin muut hoitovaihtoehdot	Jorma Viikari
Vaihdevuosien nainen kirjailijan silmin	Eeva Nikoskelainen



WHI-tulosten vyöryessä Suomeen hallitus ryhmittyy puolustukseen Kerimäellä. Kuvassa vasemmalta Tuula Salmi, Erkki Hirvonen, Kristiina Mattila, Tarja Vihtamäki, Maria Hirvonen ja Satu Suhonen. Kuvan otti puheenjohtaja Tuimala.

Oman lisänsä vuoden toimintaan toi heinäkuussa julkistettu WHI-tutkimus. Seuran hallitus keskusteli vastineen laatimisesta lehdistölle. Tässä vaiheessa kuitenkin jo hyvin monet tahot olivat ottaneet kantaa ja kommentoineet tutkimustuloksia ja seurassa päädyttiin edelleen aktiivisen tiedottamisen linjalle lehdistölle lähinnä oman koulutustoiminnan yhteydessä. Lehdistöä kutsuttiin kokousten yhteydessä informaatiotilaisuuksiin, mutta niihin osanotto ei ollut mitenkään erityisen runsasta. Syyskokouksen yhteydessä jaettiin lehdistölle tiedote asiaa koskien.

Vuoden 2002 lopussa seuran tilillä oli rahaa 36 755,58 euroa ja seuralla jäseniä 196 kpl.

Vuosi 2003 aloitettiin jälleen hieman uudistuneen hallituksen voimin. Kevätkokouksessa Kalastajatorpalla 7.3.2003 käsiteltiin

Taulukko 27:

Kevätkokous 2003

Rintarauhasen kehitys ja kasvu	Pirkko Härkönen
Hormonit ja rintasyöpävaara	Kaija Holli
HRT ja mammografia	Maisa Talviala
Rintaongelmien diagnostiikka, patologin näkemys	Pekka Klemi
Rintasyövän kirurginen hoito	Tiina Jahkola
Rintarekonstruktio, kenelle ja miten	Sirpa Asko-Seljavaara
Ikääntyminen ja seksuaalisuus	Osmo Kontula
Seksuaalisen haluttomuuden syyt, tutkiminen ja hoito	Marketta Tuppurainen

Syyskokous 17.10.2003
kutsuu Erkki Hirvosen
kunniajäseneksi nro 2.
Vasemmalla sihteeri
Maarit Vuento, puheenjohtaja
Risto Tuimala, rouva Maria
Hirvonen ja Erkki Hirvonen.



rintarauhasta ja seksuaalisuutta (taulukko 27). Kokouksen luennot herättivät vilkkaan keskustelun. Kokouksen jälkeen oli mahdollisuus vierailla Tamminiemessä Urho Kekkosen museossa.

Syyskokous järjestettiin Tampereella Särkänniemen planetariumissa 17.10.2003. Kokousaiheena olivat hormonien verisuoni-vaikutukset (taulukko 28). Vuosikokous kutsui Erkki Hirvosen toiseksi kunniajäsenekseen hänen jättäessään hallitustyöskentelyn. Syyskokouksessa jaettiin myös tutkimusapurahat Eini Nikanderille, Eila Suvanto-Luukkoselle, Maarit Vuennolle ja nyt ensimmäistä kertaa matka-apuraha, joka annettiin Nea Kalleiselle. Seuran jäsenmäärä oli kasvanut huomattavasti ja ylitti nyt reilusti 200 henkilön rajapyykin. Vuoden 2003 loppuessa oli seuran oma pääoma 38 955,73 euroa.

Taulukko 28:

Syyskokous 2003 Hormonien verisuoni-vaikutukset	
HRT ja WHI – entä nyt?	Erkki Hirvonen
Kardiovaskulaaririskien uudet markerit ja non-invasiiviset tutkimusmenetelmät	Katja Lampinen
Estrogeenien ja progestiinin verisuoni-vaikutukset	Tomi Mikkola
Tromboosiriski HRT:n ja e-pillereiden käyttäjillä	Kalevi Laitinen
Sisätautilääkärin näkemys HRT:stä	Pekka Porela
Ikääntyvien androgeenihoito	Juha Tapanainen

Päivi Polo peräsimmä

Hallitus uudistui jälleen vuoden 2004 alussa (*taulukko 29*). Seura järjesti lääketiedetapahtumaan oman symposiumin, jota palautteessa pidettiin onnistuneena, tosin vain 16 henkilöä täytti palautekyselyn. Kevätkokous järjestettiin Turun Mauno Koivisto -keskuksessa hormoneista, keskushermostosta ja vaihtoehtohoidoista (*taulukko 30*). Kevätkokousasioiden jälkeen tutustuttiin Sibelius-musiikkiin ja kuunneltiin Oliphant yhtyeen alkuperäissoittimin esittämää keskiaikaista musiikkia. Päivän kruunasi illallinen legendaarisessa ravintola Teinissä.

Syyskokous pidettiin Helsingissä 15.10.2004 hotelli Scandic Continentalissa. Kokouksen teemana oli ”Steroidihormonit



Seuran hallitus vuonna 2004. Vasemmalta Päivi Polo-Kantola, rahastonhoitaja Oskari Heikinheimo, varapuheenjohtaja Erkki Hirvonen, sihteeri Maarit Vuento ja puheenjohtaja Risto Tuimala.

Taulukko 29:

Toimihenkilöt 2004–2005	
Puheenjohtaja	Päivi Polo-Kantola
Varapuheenjohtaja	Risto Tuimala
Sihteeri	Maarit Vuento
Rahastonhoitaja	Oskari Heikinheimo
Jäsen	Tomi Mikkola
Tilintarkastaja	Merja Metsä-Heikkilä
Tilintarkastaja	Sirpa Vilska
Varatilintarkastaja	Satu Suhonen

2004–2008

Entinen puheenjohtaja
Risto Tuimala luovuttaa
työkalun uudelle puheen-
johtajalle Päivi Pololle
9.1.2004.



elämän myrskyissä” (taulukko 31). Taiteesta nautittiin kokouksen jälkeen tutustumalla taidekoti Kirpilän yksityiskokoelmiin.

WHI tutkimuksen jälkimainingeissa Duodecim ja Suomen Akatemia järjestivät konsensuskokouksen 24–26.11.2004 Hanaassa aiheesta ”Vaihdevuosien hormonihoito – Miksi aihe puhuttaa”. Seuramme edustajana asiantuntijaluennointisijoiden joukossa oli Tomi Mikkola ja luentojen jälkeiseen paneeliin, joka sorvasi konsensuslausuman Seija Grénmanin johdolla osal-

Taulukko 30:

Kevätkokous 2004

<i>Hormonit ja keskushermosto</i>	
Aivohalvaus	Perttu Lindsberg
Mitä uutta migreenistä 2004?	Mikko Kallela
Epilepsia ja hormonit	Tapani Keränen
<i>HRT:n vaihtoehdot</i>	
Mielialalääkkeet ja niiden farmakologia gynekologin kannalta	Eila Suvanto-Luukkonen
Osteoporoosissa	Marja Lehtonen-Veromaa
Kasviestrogeenit	Eini Nikander

Taulukko 31:

Syyskokous 2004 Steroidihormonit elämän myrskyissä

Mitä estradiolille elimistössä tapahtuu?	Veera Vihma
Steroidihormonien interaktiot	Sanna Palovaara
Progестиini hormonihoitossa – susi lammasten vaatteissa	Oskari Heikinheimo
Diabeetikon hormonihoito	Leena Sjöberg
Syöpäpotilaan hormonihoito	Aila Tiitinen
Paikallishoito	Tomi Mikkola

listuivat Päivi Polo ja Maarit Vuento. Silloinen konsensuslausuma on edelleenkin varsin hyvin ajan tasalla ja se löytyy Duodecimin sivuilta.

Hallituksen jäsenet pitivät kolme yleisöluentoa hormonihoidosta marras-joulukuussa Helsingissä, Tampereella ja Turussa. Tilaisuuksia oli kuulemassa noin 1500 henkilöä. Vuoden apuraha jaettiin Paula Alholalle, Sirpa Eviölle ja Anne Ropposelle (*taulukko 32*). Jäsenmaksu pysyi edelleen 10 euron suuruisena ja se hoidettiin Suomen Lääkäriliiton toimesta. Jäsenmäärä oli vuoden lopussa 250 ja seuran tilillä oli rahaa 29260 euroa. Vuonna 2005 seuran hallitus jatkoi samalla kokoonpanolla. Kevätkokous järjestettiin 11.3.2005 Tampereella ravintola Pinjan perinteikkäässä Olympia-salissa otsikolla ”Painavaa asiaa ja painettua asiaa”. Kokouksessa käsiteltiin ylipainoa ja hormonihoidojen uutisointia mediassa (*taulukko 33*). Kokouksen yhteydessä jaettiin tällä kertaa myös kolme matka-apurahaa, saajina Paula Alhola, Ritva Nissi ja Tarja Saaresranta (*taulukko 32*).

Taulukko 32:

Seuran jakamat apurahat 2001–2005			
2001	Sirpa Eviö	10 000 mk	
	Päivi Polo-Kantola	10 000 mk	
	Tiina Vaari	10 000 mk	
2002	Tarja Vihtamäki	1 700 e	
2003	Eini Nikander	2 000 e	
	Eila Suvanto-Luukkonen	2 000 e	
	Maarit Vuento	2 000 e	
Matka-apuraha	Nea Kalleinen	1 000 e	
	2004	Paula Alhola	2 000 e
		Sirpa Eviö	2 000 e
2005	Anne Ropponen	2 000 e	
	Nea Kalleinen	3 000 e	
	Riina Törmälä	3 000 e	
Matka-apuraha	Paula Alhola	1 000 e	
	Ritva Nissi	1 000 e	
	Tarja Saaresranta	1 000 e	

Taulukko 33:

Kevätkokous 2005	
<i>Painavaa asiaa</i>	
Naisen painon elämäнкаari – omenako Eevaa lihottaa?	Pertti Mustajoki
Menopaussi ja viskeraalirasva: muuttaako HT kehityksen suuntaa?	Anna Leinonen
Hyperlipidemiat – gynekologi määräämään statiineja?	Veli-Pekka Harjola
<i>Painettua asiaa</i>	
Hormonihoidojen uutisointi vuosien saatossa	Sinikka Torkkola
Tutkimuksesta uutiseksi	Tuula Vainikainen
Tutkijan ja klinikon näkökantoja hormonihoidosta	
Aiheesta keskustelemassa Elina Hemminki ja Aila Tiitinen, keskustelua johtaa Tuula Vainikainen	

Tiedonvälityksen parantamiseksi yhdistykselle perustettiin kotisivut, joita päivitti Riikka Ala-Hakula.

Syyskokous järjestettiin komeasti Turun linnassa 28.10. 2005. Koulutusohjelma käsitteli inkontinenssia (*taulukko 34*). Kokouksessa jaettiin tutkimusapurahat Nea Kalleiselle ja Riina Törmälälle. Lisäksi hyväksyttiin yhdistyksen sääntömuutos 5. pykälään, jossa hallitukseksi ilmoitetaan puheenjohtaja ja neljä jäsentä. Pykälä muutettiin muotoon ”Yhdistyksen asioita hoitaa vuodeksi kerrallaan valittu hallitus, johon kuuluu puheenjohtaja ja vähintään neljä jäsentä”. Syy tähän sääntömuutokseen oli se, että yh-

Taulukko 34:

Syyskokous 2005

Päivän pulmia – inkontinenssi

Inkontinenssin tutkiminen	Ilkka Perttilä
Inkontinenssin operatiivinen hoito	Carl-Gustaf Nilsson
Inkontinenssin konservatiivinen hoito	Pauliina Aukee
<i>Yön yllätyksiä</i>	
Inkontinenssi, nocturia ja elämänlaatu	Beata Stach-Lempinen
Unen fysiologiaa ja unihäiriöt	Päivi Polo
Uni ja hengitys	Tarja Saaresranta

Taulukko 35:

Hallitus 2006

Puheenjohtaja	Päivi Polo
Varapuheenjohtaja	Maarit Vuento
Sihteeri	Jarna Moilanen
Rahastonhoitaja	Tomi Mikkola
Jäsen	Oskari Heikinheimo
Tilintarkastaja	Sirpa Eviö
Tilintarkastaja	Anne Ropponen
Varatilintarkastaja	Satu Suhonen
Asiantuntijajäsen	Risto Tuimala
Asiantuntijajäsen	Eila Suvanto-Luukkonen

Taulukko 36:

Kevätkokous 10.-11.2.2006

Nainen ja ovariot

Munasarjan elinkaari – johdatus päivän teemaan	Juha Tapanainen
Geenit ja menopaussi-ian määräytyminen	Kristiina Aittomäki
Ympäristötekijöiden vaikutus ovarioihin	Tiina Laine
Munasarjan vanhenemisen mekanismit	Tommi Vaskivuo
Munasarjan toiminta syöpähoitojen jälkeen	Eila Suvanto-Luukkonen
Muut POF:n syytä ja hoito	Maarit Vuento

Nainen ja mies

Nainen, ikä ja androgeenit	Terhi Pilttonen
Testosteronillisä hormonikorvaushoidossa – hyötyä vai haittaa?	Laure Morin-Papunen
Ikääntyvän miehen fertiiteetti	Aarne Koskimies
Miehen vaihdevuodet – totta vai tarua?	Antti Perheentupa

distys varautui laajentamaan toimintaansa, jolloin hallitukseen on mahdollista valita lisää jäseniä. Vuoden loppuessa seuralla oli 251 jäsentä ja tilillä rahaa 21 527,38 euroa.

Vuoden 2006 kevätkokous järjestettiin kaksipäiväisenä 10.–11.2. Oulussa. Myös toimihenkilöissä tapahtui muutoksia (taulukko 35). Koulutuksen aiheena olivat nainen, mies ja ovariot (taulukko 36). Osanottajia oli runsaasti varsinkin Pohjois-Suomesta. Kokouksessa myönnettiin matka-apuraha Pauliina Tuomikoskelle.

Sääntömuutosesitys käsiteltiin sitten kokouksessa toisen kerran yhdistyksen sääntöjen mukaisesti ja se hyväksyttiin. Yhdistyksen sääntöjen 5. pykälä kuuluu siis seuraavasti ”Yhdistyksen asioita hoitaa vuodeksi kerrallaan valittu hallitus, johon kuuluu puheenjohtaja ja vähintään neljä, enintään kahdeksan jäsentä”.

Seuran syyskokous pidettiin Helsingissä 27.10.2006. Kyseessä oli yhteiskokous Bone Societyn kanssa ja kokouksen yhteydessä järjestetyn tieteellisen symposiumin otsikko oli ”Nainen – miehen kylkiluustako?” (taulukko 37). Syyskokouksen yhteydessä päätettiin jäsenmaksun korotuksesta; jäsenmaksu oli tähän asti pysynyt koko yhdistyksen toiminta-ajan samana 10 eurossa. Nyt se korotettiin 15 euroon. Kokouksessa jaettiin tutkimusapurahat Paula Alholalle ja Pauliina Tuomikoskelle heidän väitöskirjatutkimuksiaan varten. Vuoden lopussa seuran tilillä oli rahaa 22 549,69 euroa. Jäsenmäärä oli vuoden lopussa 320.

Seuran koulutustilaisuuksien esitelmöitsijät olivat saaneet palkkion stipendin muodossa. Monien selvittelyjen jälkeen makuskäytäntö muutettiin niin, että luentopalkkiot maksetaan palkkana. Kyseinen käytäntö toteutettiin ensimmäisen kerran syyskokouksen 2006 yhteydessä.

Taulukko 37:

Syyskokous 2006	
Kuinka luu kehittyi	Outi Mäkitie
Luun aineenvaihdunta ja markkerit	Riitta Tähtelä
Luun hyvinvoinnin seuranta: luuntiheysmittaukset – kenelle, koska, kuinka usein?	Jorma Salmi
Kuinka vaalia ikääntyvää luuta	pj. Päivi Polo
Liikunta	Ari Heinonen
Kalsium ja D-vitamiini	Timo Möttönen
Estrogeeni	Marja Komulainen
Kuinka hoidan osteoporoosia	Kalevi Laitinen
Osteoporoottisten murtumien kirurginen hoito	Jari Salo

Puheenjohtaja Päivi Polo kutsuu Tuula Salmen seururan kunniajäseneksi nro 3. Sihteeri Jarna Moilanen ojentaa kukat.



Hallitus uudistui jälleen vuoden 2007 alusta (*taulukko 38*). Hallitus siirsi talousasiat tiloimiston hoitoon, koska uudistunut palkkiomaksujärjestelmä ja verotukselliset asiat vaativat paljon lisätyötä. Lääketiede 2007 -päiville seura järjesti Bone Societyyn kanssa ohjelman, joka noudatteli syyskokouksen teemaa luusta ja hormoneista.

Kevätkokous järjestettiin 16.3.2007 Tampereella aiheenaan vanheneminen ja ikääntymisvaurioiden korjaaminen

Taulukko 38:

Toimihenkilöt 2007	
Puheenjohtaja	Päivi Polo
Varapuheenjohtaja	Risto Tuimala
Sihteeri	Jarna Moilanen
Rahastonhoitaja	Tomi Mikkola
Jäsen	Maarit Vuento
Jäsen	Eila Suvanto-Luukkonen
Tilintarkastaja	Maarit Mentula
Tilintarkastaja	Annika Tulenheimo-Silfvast
Varatilintarkastaja	Varpu Ranta

Taulukko 39:

Kevätkokous 2007 Ikuista nuoruutta etsimässä	
<i>Rapistuminen</i>	
Miten solu vanhenee?	Marikki Laiho
Vanheneminen, toimintakyky ja liikunta	Sarianna Sipilä
Mitä Metusalem opetti	Kari Mattila
<i>Korjaaminen</i>	
Menopaussi ja kantasolut	Outi Hovatta
Veitsellä vanhenemista vastaan?	Hannu Kuokkanen
Täältä ikuisuuteen - eettisiä näkökohtia	Risto Tuimala

(*taulukko 39*). Kokouksessa kutsuttiin kunniajäseneksi nro 3 Tuula Salmi ansioistaan vaihdevuosien hoidon tutkijana ja puolestapuhujana. Kokouksen jälkeen tutustuttiin Finlaysonin vanhan tehtaan alueeseen ja nautittiin illallinen Kuusvooninkisen juhlasali Vesivoimassa, jossa esiintyi näyttelijä Laura Jurkka. Kevätkokous myönsi myös matka-apurahan Riina Törmälälle.

Seuran edustajina IMS:n workshop kokouksessa Budapestissa olivat Päivi Polo ja Tomi Mikkola. Kokouksessa laadittiin lehdistötiedote, joka on nähtävissä internetsivuilla www.imsociety.org.

Varsinainen syyskokous pidettiin Turussa aiheena ”Gynekologi sydämen asialla” (*taulukko 40*). Seuran apurahoihin oli tullut runsaasti hakemuksia. Apurahat myönnettiin Terhi Piltoselle miessukupuushormonien erityistä ja säätelyä koskeviin tutkimuksiin, Hanna Savolainen-Peltoselle estrogeeni- ja rasvahappoestereiden merkityksen selvittämiseen rintasyövän kehityksessä, Hanna Hautamäelle vasomotoristen hikoiluoireiden tutkimiseen ja Kati Pentille hormonikorvaushoidon vaikutuksesta sairastavuuteen ja kuolleisuuteen Kuopion läänin naisilla. Kokouksen jälkeen tutustuttiin Turun Tuomiokirkon salaisuuksiin ja tämän jälkeen nautittiin illallinen uudistuneessa hotelli Marina Palacessa. Vuoden lopussa seuran jäsenmäärä oli 327. Taseen oma pääoma oli vuoden lopussa 22 549,69 euroa.

Hallitus (*taulukko 41*) järjesti kevään 2008 kokouksen Nilsiä Tahkavuorella 7.–8.3. (*taulukko 42*). Kokouksen yhteydessä oli

Taulukko 40:

Syyskokous 2007 Gynekologi sydämen asialla

Kardiovaskulaariset riskitekijät	Matti Tikkanen, HYKS
Naisen sepelvaltimotaudin diagnostiikka	Matti Niemelä, OYS
Naisen sepelvaltimotaudin hoito	Jorma Viikari, TYKS
Hormonihoidon rooli – 5 vuotta WHI:stä	Risto Erkkola, TYKS
Hormonihoito KELAn kannalta – nyt ja tulevaisuudessa	Hanna Järvinen, KELA
Miten gynekologi voi auttaa kardiovaskulaarisairasta naista?	
Potilastapauksia	Risto Tuimala, TAYS

Taulukko 41:

Hallitus 2008

Puheenjohtaja	Päivi Polo
Varapuheenjohtaja	Risto Tuimala
Sihteeri	Jarna Moilanen
Rahastonhoitaja	Tomi Mikkola
Jäsen	Eila Suvanto-Luukkonen
Jäsen	Helena Tinkanen
Tilintarkastaja	Anne Hautamäki
Tilintarkastaja	Anna Savolainen-Peltonen
Varatilintarkastaja	Katja Ahinko-Hakamaa

jäsenillä mahdollisuus talviurheiluun. Kevätkokouksen matkapurahat myönnettiin Nea Kalleiselle, Heli Lyytiselle ja Pauliina Tuomikoskelle.

Seuran internetsivujen ylläpitäjä muuttui niin, että ylläpitäjänä toimi sihteeri Jarna Moilanen apunaan Rauma-Soft Oy. Internetosoitteet ovat www.menopaussiseura.net ja www.menopaussitutkimusseura.net.

Syyskokous oli Helsingissä Biomedicumissa 24.10. ja se järjestettiin yhdessä Suomen Rintasyöpäryhmän kanssa (*taulukko 43*). Kokoukseen saapui noin 250 osanottajaa, mikä on seuran historian suurin osallistujamäärä. Otsikkona oli ”Rintasyöpöpotilaan vaihdevuodet”, käsittäen aiheita antiestrogeneista, aromataasi-inhibiittoreista ja muista liitännäishoidosta rintasyöpöpotilaiden vaihdevuosihormonilääkitykseen. Suuren suosion vuoksi päätettiin uusia yhteiskokous muutaman vuoden kuluttua.

Syyskokouksessa jaettiin apuraha Hanna Hautamäelle väitöskirjatutkimustaan varten. Vuoden lopussa jäsenmäärä oli 367 ja tilillä oli rahaa 30 327,13 euroa.

Taulukko 42:

Kevätkokous 7.-8.3.2008	
<i>Mielen valot ja varjot</i>	
Rakkaus ja ikä	Timo Partonen
Ikääntyvien seksuaalisuus	Pirkko Brusila
Miten estää mielen ja kehon haurastumista	Timo Strandberg
Uneton Tahkolla?	Paula Alhola
Valo?	Timo Tuovinen
<i>Matkalla menopaussiin – pelkkää alamäkeä?</i>	
Mitä perimenopauksissa tapahtuu	Kimmo Vihko
Miksi toinen hikoilee, toinen ei?	Tomi Mikkola
Perimenopausaalinen oireileva nainen – miten hoidan	Aila Tiitinen
Miksi hoito ei auta?	Maritta Hippeläinen
Vihdoinkin vaihdevuodet	Jorma Penttinen

Taulukko 43:

Syyskokous 2008 Rintasyöpöpotilaan vaihdevuodet	
Liitännäishoidot rintasyöpöpotilaalla	Riikka Huovinen
<i>Antiestrogeenit</i>	
Onkologin näkökanta	Kaija Holli
Gynekologin näkökanta	Eila Suvanto-Luukkonen
<i>Aromataasin inhibiitio</i>	
Gynekologin näkökanta	Antti Perheentupa
Onkologin näkökanta	Arja Jukkola-Vuorinen
Liitännäishoidot ja amenorrhea	Aila Tiitinen
<i>Vaihdevuosilääkitys rintasyöpöpotilaalla</i>	
Onkologi	Minna Tanner
Gynekologi	Annika Auranen

Tomi Mikkola vetovastuuseen

Puheenjohtaja vaihtui vuoden 2009 alussa Tomi Mikkolan tarttuessa peräsimeen (*taulukko 44*). Kevätkokous pidettiin Tampereella 13.3.2009 museokeskus Vapriikissa aiheenaan ”Hormonien kevät” (*taulukko 45*). Kokouksen jälkeen osanottajilla oli mahdollisuus tutustua Vapriikin näyttelyihin, jonka jälkeen nautittiin buffet-illallinen. Sitä tahditti rumpalilla vahvistettu saksofonikvintetti ”Sax-Set” laulusolistinaan Päivi Polo. Kevätkokouksessa jaettiin matka-apurahat Susanna Jaakkolalle, Heli Lyytiselle, Ritva Nissille ja Pauliina Tuomikoskelle.

Syyskokous pidettiin Helsingissä Crowne Plazassa 30.10. Ennen kokousta seuran jäsenillä oli mahdollisuus tutustua eduskuntaan. Tilaisuuden oli järjestänyt Sirpa Asko-Seljavaara, joka kansanedustajan toimensa ohella on jäsenistölle tuttu esiintyjä.

Taulukko 44:

Hallitus ja toimitukset 2009–2010	
Puheenjohtaja	Tomi Mikkola
Varapuheenjohtaja	Risto Tuimala
Sihteeri	Jarna Moilanen
Rahastonhoitaja	Helena Tinkanen
Jäsen	Päivi Polo
Jäsen	Eila Suvanto-Luukkonen
Tilintarkastaja	Leena Vasara
Tilintarkastaja	Katja Ahinko
Varatilintarkastaja	Maarit Vuento

Taulukko 45:

Kevätkokous 2009	
<i>Hormonihoidon uudet tuulet</i>	
Estetoli (E4)	Risto Tuimala
E2 microdose, pelkkä E2	Jorma Heikkinen
Onko progestiini todella tarpeen?	Oskari Heikinheimo
<i>Menopaussin ja HRT vaikutukset</i>	
Kognitio	Paula Salo
Suu	Jukka Meurman
Kilpirauhanen	Saara Metso

Taulukko 46:

Syyskokous 2009	
<i>Vaihdevuosi-ikäisen naisen virtsaongelmat</i>	
Virtsaongelmaisen potilaan kohtaaminen	Seija Ala-Nissilä
Urologin ja gynekologin yhteistyö	Kimmo Taari
VTI	Jukka Lumio
Interstitiaalinen kystiitti	Jukka Sairanen
Mitä uutta lääkähoidosta	Tomi Mikkola
Uudet invasiiviset hoidot	Carl-Gustav Nilsson

Seuran jäsenet tutustu-
massa eduskuntaan
oppaanaan Sirpa Asko-
Seljavaara.



Varsinaisessa kokouksessa käsiteltiin vaihdevuosi-ikäisen naisen virtsaongelmia (*taulukko 46*). Vuoden tutkimusapurahat myönnettiin Hanna Hoikkalalle, Susanna Jaakkolalle ja Nea Kalleiselle (*taulukko 47*).

Syyskokouksessa keskusteltiin jälleen seuran kokousten kuljetusjärjestelyistä. Tapanahan on ollut, että kuljetuksia järjestetään Tampereen, Helsingin ja Turun välillä. Tämä on herättänyt keskustelua muualta tulevien osallistujien taholta. Sihteeri

Taulukko 47:

Seuran myöntämät apurahat 2006–2009		
2006	Paula Alhola	2 000 e
	Pauliina Tuomikoski	3 000 e
<i>Matka-apuraha</i>	Pauliina Tuomikoski	1 000 e
2007	Hanna Hautamäki	1 000 e
	Kati Pentti	1 000 e
	Terhi Piltonen	2 000 e
	Hanna Savolainen-Peltonen	2 000 e
<i>Matka-apuraha</i>	Riina Törmälä	1 000 e
2008	Hanna Hautamäki	2 000 e
<i>Matka-apuraha</i>	Nea Kalleinen	1 000 e
	Heli Lyytinen	1 000 e
	Pauliina Tuomikoski	1 000 e
2009	Hanna Hoikkala	2 000 e
	Susanna Jaakkola	2 000 e
	Nea Kalleinen	2 000 e
<i>Matka-apuraha</i>	Susanna Jaakkola	1 000 e
	Ritva Nissi	1 000 e
	Pauliina Tuomikoski	1 000 e

on selvittänyt asiaa ja kun katsotaan osallistujien paikkakuntajakaumaa, niin selvästi kyseisen kolmen keskuksen ulkopuolelta tulevien osallistujien määrä on niin vähäinen, että minkäänlaisia taloudellisia mahdollisuuksia kuljetuksien laajentamiselle ei ole.

Vuoden 2009 päättyessä seurassa oli jäseniä 374. Taseen mukaan oma pääoma oli 23 039,07 euroa.

Kevään 2010 kokous järjestettiin yhteistyössä Sisätautilääkäriyhdistyksen kanssa Saariselällä 8.–9.4.2010. Osanotto oli runsas ja myös sää suosi kokouksen osallistujia. Aiheena kokouksessa oli naisen terveys (*taulukko 48*). Kokous myönsi matka-apurahan Susanna Jaakkolalle, jotta hän pääsee NFOG:n kokoukseen Kööpenhaminaan kertomaan erityyppisten estrogeeni-progestiiniyhdistelmien vaikutuksesta endometriumkarsinoomariskiin.

Vuosi 2010 on kulunut 15.10.2010 pidettävän 20-vuotisjuhla kokouksen järjestelyjen merkeissä (*taulukko 49*).

Taulukko 48:

Kevätkokous 8.–9.4.2010 Naisen terveys

8.4.2010

Vaihdevuodet gynekologin silmin	Aila Tiitinen
Hormonihoidon edut ja haitat	Olavi Ylikorkala
Naisen kardiovaskulaariset riskitekijät – miten hoidan?	Eila Suvanto

9.4.2010

Menopausi MBO:n riskitekijänä	Risto Kaaja
Muuttuuko PCO MBO:ksi menopaussissa?	Laure Morin-Papunen
Naisen sepelvaltimotauti- vaara väärin vaivoin?	Sinikka Pohjola-Sintonen
Geenit ja elämäntavat rintasyövän synnyssä	Kristiina Aittomäki
Rintasyövän hoitolinjat	Riikka Huovinen
Rintasyöpäpotilaan osteoporoosi	Matti Välimäki
Kun nainen ei halua	Riitta Koivunen

Taulukko 49:

20-vuotisjuhlasymposiumi ja syyskokous 15.10.2010

Onko menopausi ennakoitavissa	Juha Tapanainen
Menopausal transition	Tim Hillard
Menopausaalisen naisen terveysuhat	Leena Anttila
Gynekologin uralta	Hilkka Rautiainen
Ikääntyvä nainen kuvataiteessa	Marja-Liisa Linder
lätön nainen	Lenita Airisto
Seuran historiasta / historiikki	Risto Tuimala

Lopuksi

Seuran toiminta on 20 vuoden aikaa vakiintunut sen tärkeim-
män tehtävän ollessa koulutustoiminnan järjestäminen ja ole-
massa olevan tiedon päivittäminen. Näin ollen koulutuspäivillä
tietyt aiheet toistuvat määrävällein ja esille yritetään ottaa mah-
dollisuuksien mukaan uusia näköaloja. Toimintansa aikana seu-
ra on jakanut apurahoja 62 700 euroa, jota pidän seuran resurs-
seihin nähden varsin huomattavana panostuksena vaihdevuo-
sien tutkimustyöhön. Lääketeollisuus on ollut tärkein tukijamme
(*taulukko 50*) ja sen omat muuttuneet säännöt ovat lyöneet
leimansa myös seuran toimintaan. Sponsorit ei osallistu esimer-
kiksi illallisen aikana minkäänlaisen ohjelmallisen toiminnan ra-
hoittamiseen.

Seuran jäsenmäärä vaihtelee vuosittain osittain verotuksellisista syistä. Seura ei voi järjestää koulutustoimintaa ilman veroseuraamuksia muille kuin omille jäsenilleen ja tämän vuoksi ilmoittautuminen koulutuspäiville katsotaan myös jäsenhakemukseksi. Tämän laatuista syistä aiemmin amatööripohjalta toiminut rahastonhoito on siirtynyt tilitoimistolle. Ajat muuttuvat, mutta niin kuin taide myös menopaussitutkimus on ikuista.

Taulukko 50:

Seuran vuosikokousten tukijoita			
Algol	Astellas-Pharma	Cilag	Bayer
Janssen-Cilag	Leiras	Merck	MSD
Novartis	Novo-Nordisk	Organon	Orion
Schering	Schering-Plough	Solvay	Wyeth

Suomen Menopausstitkimusseuran perustaminen



Reijo Punnonen

*Puheenjohtaja 1990–1993
ja 1998–1999
Kunniajäsen 2000*

Suomen Menopausstitkimusseuran syntysanat lausuttiin Tampereella hotelli Pinjan kabinetissa syyskuun 20. päivänä 1990. Noihin aikoihin kiinnostus vaihdevuosien ongelmiin ja hormonihoitoihin oli maailmanlaajuisesti lisääntynyt. Eliniän pidentyessä vaihdevuosi-ikäisten naisten määrä oli kasvanut suuresti ja tiedontarve vieläkin enemmän. Menopausseja koskeva tutkimus oli laajentunut useille erikoisaloille, ja tämän vuoksi oli herännyt ajatus kutsua koolle eri aloja ja eri-

laisia näkemyksiä edustavia tutkijoita.

Kokoukseen osallistuivat Pentti Heinonen, Alpo Kärkkäinen, Jorma Lahtela, Marita Lindfors, Timo Paakkala, Saira Piippo, Reijo Punnonen, Jorma Salmi, Raimo Salokangas, Risto Tuimala ja Sirpa Vilksa. Edustettuna oli neljä lääketieteen erikoisalaa. Kokouksen puheenjohtajana toimi Reijo Punnonen ja sihteerinä Risto Tuimala. Kokouksen tuloksena syntyi Suomen Menopausseklubi.

Uusia jäseniä liittyi pian mukaan ja mielenkiinto toimintaa kohtaan lisääntyi. Jo seuraavassa kokouksessa joulukuussa 1990 seura päätettiin rekisteröidä ja se sai nykyisen nimensä. Seuran hallituksen puheenjohtajaksi tuli Reijo Punnonen, varapuheenjohtajaksi Risto Tuimala ja sihteeriksi Sirpa Vilksa. Muina hallituksen jäseninä olivat Jorma Salmi varainhoitajana sekä Erkki Hirvonen. Seuran tehtäväksi tuli edistää vaihdevuosiin liittyvää tutkimusta ja koulutusta sekä ylläpitää yhteyksiä menopausitutkijoihin Suomessa ja ulkomailla. Kaikki tämä on samalla tähännyt vaihdevuosi-ikäisten ja vanhempienkin naisten terveyden ja hyvinvoinnin edistämiseen.

Seuran jäseniksi voivat liittyä kaikki aiheesta kiinnostuneet ja sen tavoitteiden hyväksi toimivat henkilöt. Toiminta käynnistyi ripeästi. Erityisesti Risto Tuimala ja Jorma Salmi pitivät useita menopausseja ja osteoporoosia koskevia luentoja ja esitelmiä lähinnä Taysin vastualueen terveyskeskuksissa sekä työterveyshenkilöstöille. Jo varsin pian voitiin pienin apurahoin tukea seuran jäsenten tutkimustyötä.

Tärkeitä tutkimuskohteita pari vuosikymmentä sitten olivat hormonihoitot ja sydäntaudit, hormonihoitot ja syöpä sekä osteoporoosi, siis samat kuin tänäänkin. Kysymykset ovat pitkälti säilyneet samoina, vastaukset niihin ovat kuitenkin muuttuneet. Jo 1970-luvun e-pilleritutkimukset olivat antaneet viitteitä progestiinikomponentin mahdollisesta haitallisuudesta.

Vuonna 1992 yhdistyksen toiminta jatkui aikaisemmilla linjoilla, myös hallituksen kokoonpano säilyi ennallaan. Jostakin syystä vaihdevuosien hormonihoitoa koskevat keskustelut ovat erityisen herkästi nostattaneet tunteita. Näin on tänään, ja näin oli parikymmentä vuotta sitten. Keväällä 1992 Naisasialiitto Unioni hyökkäsi voimakkaasti estrogeenihoitoja ja erityisesti näitä hoitoja määrääviä lääkäreitä kohtaan. Vastarintaliike oli syntynyt Kirurgisessa sairaalassa hoidossa olleiden rintasyöpäpotilaiden keskuudessa. Heistä monet olivat saaneet pitkäaikaista hormonihoitoa. Lääkäreitä syytettiin asiantuntemattomuudesta, aiheetomasta hormonien määräämisestä ja jopa salaliitosta lääketeollisuuden kanssa. Vastarintaliikkeellä oli voimaa, se hallitsi tiedotusta. Unioniin kuului nimekkäitä toimittajia Yleisradiosta ja sanomalehdistä. Taitavasti esitettyinä asiattomatkin väitteet voivat

helposti upota myös suureen yleisöön. Myöhemminkin on näytännyt joskus siltä, että hormonikorvaushoitoa ohjailee enemmän media kuin lääkärit.

Naisunionin syytöksiin vastattiin järjestämällä luentoja ja esitelmiä lääkäreille ja suurelle yleisölle. Syyskuussa 1992 järjestettiin Dipolissa vaihdevuosien ongelmia ja hormonihoitoa käsittelevä symposium, johon parhaiden kotimaisten asiantuntijoiden lisäksi oli saatu useita ulkomaisia tunnettuja tiedemiehiä. Heistä mainittakoon erityisesti Nurses Health Studyn vetäjä, prof. Meir Stampfer Harvardista ja osteoporoositutkija, professori Robert Lindsay (Bone Center, Helen Hayes Hospital, New York). Kokoukseen osallistui noin 200 lääkäriä. Gynekologien lisäksi mukana oli useiden muidenkin erikoisalojen edustajia.

Aluksi Menopausitutkimusseuran toiminta rajoittui lähinnä TaYSin vastuualueelle, mutta jo toisen toimintavuoden aikana sääntömääräisiä kokouksia ryhdyttiin pitämään myös Helsingissä ja Turussa. Ensimmäinen yhteiskokous järjestettiin Suomen endokrinologiyhdistyksen kanssa Lääketiedepäivillä 1993. Samoihin aikoihin seura oli mukana järjestämässä ohjelmaa Tukholmassa pidettyyn Menopausi- maailmankongressiin.

Uudelleen toimin Menopausitutkimusseuran puheenjohtajana toimintakaudelle 1998–99. Muina hallituksen jäseninä olivat Tuula Salmi varapuheenjohtajana, Sirkka-Liisa Ala-Fossi sihteerinä, Merja Marttunen varainhoitajana sekä Erkki Hirvonen. Turussa pidetyn kevätkokouksen teemana oli endometrium ja hormonit. Kokouksen luennoitsijana oli muun muassa David Sturdee, josta myöhemmin tuli International Menopause Societyn puheenjohtaja. Mainittakoon, että syksyllä 1998 seuraan puheenjohtaja oli kutsuttu Pariisissa pidettyyn Ranskan Menopause Societyn kokoukseen, esitelmän aiheena oli ”Menopause in Finland”.

Syyskokouksessa 1999 aiheena olivat kasviestrogeenit ja muut vaihtoehtoiset hoidot menopausissa. Herman Adlercreutzin johdolla saimme uusinta tietoa kasviestrogeenien ja rinta- ja prostataasyöpien välisistä suhteista sekä yleisemmin näiden hormonien merkityksestä gynekologisille sairauksille.

Syksyllä 1999 Menopausitutkimusseuraan kuului ja yli 200 jäsentä. Gynekologien lisäksi seuraan oli liittynyt sisätautilääkäreitä, kirurgeja, psykiatreja, ihotautilääkäreitä, patologeja, yleislääkäreitä sekä lääketeollisuuden edustajia. Lisäksi mukana on ollut ainakin yksi hyvin pienten lasten lääkäri. Suhteet lääketeollisuuteen ovat olleet hyvät, ja kokousten yhteyteen järjestetyt näyttelyt ovat antaneet uutta, ajankohtaista tietoa. Kokousten jälkeen on vielä tehty vierailuja moniin mielenkiintoisiin kohteisiin.

Toimintakauden aikana seurasta tuli European Menopause and Andropause Societyn (EMAS) jäsen.

In memoriam – Erkki Hirvonen 1934–2006



Erkki Hirvonen

*Puheenjohtaja 1994–1995
ja 1999–2000
Kunniajäsen vuonna 2003*

Erkki Hirvonen syntyi Pielisjärvellä, kirjoitti ylioppilaaksi Lieksassa ja valmistui lääkäriksi Helsingin yliopistosta vuonna 1961. Naistentautien erikoislääkäriksi Erkki valmistui 1969 ja väitteli 1977. Dosenttuuri myönnettiin Helsingin yliopistoon 1978 ja gynekologisen endokrinologian erityispätevyuden hän sai vuonna 1980.

Erkki aloitti tutustumisen hormoneihin jo opiskeluaikanaan, jolloin hän kehitti estrogeenien määritysmenetelmiä. Valmistuttuaan hän toimi seniorilääkärinä pitkään HYKSin Naistenklinikassa ja lukuisissa asiantuntijatehtävissä viranomaisorganisaatioissa. Hänellä oli hyvät suhteet lääketeollisuuteen ja hän osallistui lukuisiin kliinisiin lääketutkimuksiin. Varsin tunnettuja ovat hänen tutkimuksensa erityyppisten progestiinien vaikutuksista lipidiaineenvaihduntaan yhdessä professori Matti Tikasen kanssa.

Kun Suomen Menopausstitkimusseura perustettiin, niin perustajajäsenet halusivat Erkki Hirvosen mukaan toimintaan ja hän toimikin seuran hallituksessa aktiivisesti toistakymmentä vuotta ja puheenjohtajana kahteen otteeseen. Menopausstitkimusseuran alkuvaiheessa Erkin hyvillä suhteilla sekä asiantuntijoihin että sponsoreihin oli erinomaisen suuri merkitys seuran järjestämien koulutustapahtumien organisoinnissa. Menopausstitkimusseura kutsui hänet kunniajäsenekseen vuonna 2003.

Erkki Hirvonen oli lääkärinä pidetty ja potilaidensa arvostama.

Menopausstitkimusseuran hallituksessa Erkki oli idearikas ja osasi järjestää hallituksen kokoukset tutustumisnarvoisiin paikkoihin. Hallitus sai myös nauttia hänen erinomaisista kulinaarisista taidoistaan hänen pitäessä kokouksia joskus myös kotonaan.

Järki ja tunteet – menopaussitutkimusta ja seuratoimintaa 1990-luvun puolivälissä



Risto Erkkola

*Varapuheenjohtaja 1995 ja
puheenjohtaja 1996–97*

Menopaussitutkijan taipaleeni alkoi menopaus-
sia koskevalla abstraktilla, jonka esitin NFOG:n
kongressissa Turussa kesäkuussa 1970. Tätä tut-
kimusta johtivat farmakologian professori Esko
Iisalo ja naistenklinikan erikoislääkäri, silloin jo tunnettu meno-
paussitutkija Reijo Punnonen, josta tuli myöhemmin Tampe-
reen yliopiston synnytys- ja naistentautiopin professori. Hänen
kanssaan tutkimusyhteistyö jatkui 1970-luvulla yhdessä Risto
Lammintaustan ja professori Lauri Rauramon kanssa. Tutkim-
me estriolin ja estradioli-valeraatin vaikutuksia.

Valtaosa tutkimustyöstäni vuoteen 1995 saakka kuitenkin fo-
kusoitui perinatologiaan. Palattuani 1980 Los Angelesista kah-
den vuoden post doc jaksolta UCLA:ssa jouduin kuitenkin ot-
tamaan vetovastuuta myös gynekologisesta endokrinologiasta,
joka sivusi jossakin määrin myös menopaussitutkimusta.

Jouduttuani lopettamaan kiinteän synnytyssalilyön 1994 ja
sitä myötä osin myös perinatologisen tutkimuksen, tein pää-
töksen suuntautua voimakkaammin menopaussitutkimukseen.
Olin ollut jo usean vuoden ajan kiinnostunut naisen vaihdevuo-
sien ja hormonihoidon vaikutuksista aivotoimintaan. Keskustelin

KELA:n kuntoutustutkimuslaitoksen dosentti Markku Hyypän ja Erkki Grönforsin kanssa aiheesta ja samalla perehdyin aika syvällisesti alan kirjallisuuteen.

Tästä lähti liikkeelle myös yhteistyö Päivi Polon kanssa, joka on 15 vuoden aikana tuottanut merkittäviä, paljon referoituja julkaisuja. Ihailin aina Päivin tarmoa ja sisua tutkimukseen paneutumisessa. Lisäksi professori Leif Souranderin aloitteesta ja yhteistyössä saimme vuonna 1998 julkaistuksi Lancetissa noin 8000 turkulaisnaisen aineiston, jossa todettiin pelkkä estrogeenihoito varsin turvalliseksi.

Samaan aikaan jouduin osallistumaan myös Menopausstitkimusseuran toimintaan, aluksi varapuheenjohtajana 1995 Erkki Hirvosen toimiessa puheenjohtajana. Kollega Satu Suhonen toimi ansiokkaasti sihteerinä. Järjestimme Turussa kansalliset koulutuspäivät teemalla ”Vaihdevuodet, mieli ja elämänlaatu”. Koulutustilaisuus onnistui erinomaisesti sekä laadulla että osallistujamäärällä mitattuna. Tärkeä saavutus oli kuitenkin se, että teollisuus saatiin mukaan tähän toimintaan ja näyttelytoiminta vilkastui. Tilaisuudesta julkaistiin myös aika hyvä yhteenvetokirjanen.

Toimin seuran puheenjohtajana vuosina 1996–97. Varapuheenjohtaja oli Aila Tiitinen ja ilokseni Satu Suhonen jatkoi edelleen sihteerinä. Eero Varila toimi ansiokkaasti rahastonhoitajana, ja hänen työnsä tuloksena seuran taloudellinen tilanne saatiin korjaantumaan. Kun seuran tase vuoden 1993 lopulla oli runsas 7 000 mk, niin vuoden 1997 lopussa se oli yli 70 000 mk. Tämä teki mahdolliseksi lisääntyvän apurahojen jakamisen ja vakautti muutenkin aiemmin hieman hentoista taloutta.

Teimme myös kansainvälisiä avauksia. Otimme yhteyttä International Menopause Society:n tehokkaaseen sihteeriin Monica Boulettiin ja selvitimme seuramme mahdollisuutta liittyä yhdistyksenä tähän maailmanjärjestöön. Osa suomalaisista gynekologeista oli liittynyt jo henkilöjäseninä IMS:aan, ja siksi piti selvittää, kuinka yhteyksiä tullaan hoitamaan: yhdistyksenä liittymällä vai henkilöjäsenten kautta. Myös European Menopause and Andropause Society alkoi aktivoitua. Toimin myös European Menopause Journalin toimituskunnassa muutaman vuoden. Pohjoismainen yhdistys aloitti toimintansa, aluksi nimellä Scandinavian Menopause Society, joka nimi sittemmin muutettiin yleisesti nimeksi Nordic Menopause Society (NOMS). Olen ollut myös sen hallituksessa vuodesta 2001 alkaen.

European Board and College of Obstetricians and Gynecologists kutsui minut toimittamaan järjestön julkaisemaan kirjasarjaan volyymin ”The Menopause”, joka pari vuotta kestäneen varsin suuren työn jälkeen saatiin julkaistuksi vuonna 2006.

Toivon Suomen Menopausstitkimusseuralle kaikkea hyvää jatkossa: *vivant, crescent, floeant*.

Vuosituhanen vaihtuessa



Risto Tuimala

Puheenjohtaja 2001–2003

Tulin puheenjohtajaksi vuoden 2001 alusta. Kokouksemme olivat olleet yleensä aina torstaina iltapäivisin sairaalalääkäreiden ja sponsoreiden toivomuksesta. Lisääntyvä määrä yksityislääkäreitä jäsenistössä piti kuitenkin perjantai -vaihtoehtoa parempana ja niinpä järjestimme vuoden 2001 aikana jäsenkyselyn, jossa toivottujen luentoaiheiden lisäksi kysyttiin ajoitusta. Osoittautui, että valtaosa vastanneista piti perjantapäivää sopivampana kokouspäivänä. Niinpä muutos sitten tehtiin. Luentoaiheiden osalta vakiintui tässä vaiheessa käytäntö, jossa syyskokous käsitti yhtenäisemmän aihekokonaisuuden ja kevätkokouksen ohjelma oli sirpaleisempi pyrkien tuomaan esille uusia tuulia ja uusia näkökantoja asioi-

hin. Järjestelmä pyöri miltei automaattisesti, kunhan vaan sopivat aiheet ja luennoitsijat keksittiin.

Hallituksessa otimme käyttöön myös kesäisen aivoriihen, jolloin hallituksella oli mahdollisuus ideoida rauhallisissa olosuhteissa tulevaisuutta. Paikaksi valittiin Savonlinna ja iltaohjelmaksi vakiintui sitten jokin esitys oopperajuhlien tarjonnasta. Kesällä 2002 sitten rävähti; WHI-tutkimuksen hormonikorvaushoitoon liittyvästä osiosta julkaistiin ensimmäiset tutkimukset JAMAssa ja se oli herkkua uutispulaa potevalle lehdistölle juuri heinäkuussa. Meillä oli hallituksen kokous parin viikon kuluttua näistä ensimmäisistä lehtijutuista, mutta siihen mennessä kommenttinsa olivat antaneet jo kaikki mahdolliset kommentaattorit, joita lehti-ihmiset olivat kiinni saaneet.

Käytännön tasolla tietysti uutiset aiheuttivat varsin paljon harmia. Potilaat lopettivat hoitoja, kun eivät loma-aikana saaneet lääkäriään kiinni. Tavoitettavissa olevien kollegojen puhelimet olivat kuumina tiedusteluista. Joidenkin kollegoiden kommentit olivat myös vähemmän supportiivisia kuten ”sellaiset myrkyt kannattaa kyllä lopettaa!”. Hallitus pyrki järjestämään tiedotustilaisuuksia ja yleisötilaisuuksia, jotta pahimpia väärinkäsityksiä olisi saatu oiottua. Vähitellen tilanne sitten rauhoittui, mutta kylähän tilanne elää edelleen koko ajan ja negatiivinen uutisointi saa luonnollisesti lehdistössä runsaasti huomiota.

Suomen Menopausstitkimusseura – vaihdevuosi-ikäistä naista varten



Päivi Polo

Puheenjohtaja 2004–2008

Monet asiat elämässä ovat sattuman kauppaa. Selainen oli myös ensikontaktini vaihdevuosiin liittyvään tutkimustyöhön. Elettiin 90-luvun alun lama-aikaa. Suomessa oli lääkäriyöttömyys ja erikoistumaan oli jonotettava pitkään. Palvelu yliopistoklinikalla oli pakollista, mutta pelkästään kliinisesti orientoitunut lääkäri ei herättänyt yliopistoklinikan kiinnostusta. Kaikille erikoistumaan pyrkiville ilmaistiin suoraan, että erikoistumispaikan saaminen edellyttää myös tutkimustyön tekemistä. Niinpä minäkin aloin etsiä sopivaa tutkimusprojektia.

Itselläni ei ollut mitään erityistä kiinnostuksen kohdetta tai tutkimusideaa. Lähdinkin ratkaisemaan ongelmaa toisella tavalla: kuka klinikan lääkäri-tutkijoista tuottaa tutkimusta aktiivisesti, kuka on arvostettu tutkija, kuka on ohjannut useita väitöskirjoja? Näillä kriteereillä oli helppo löytää ohjaaja, silloinen klinikan dosentti ja apulaisopettaja, myöhemmin professori ja ylilääkäri Risto Erkkola. Niinpä sovin tapaamisajan, jossa kerroin kiinnostuksestani tehdä tutkimustyötä. Tutkimusidean puuttuminen ei muodostunut ongelmaksi, sillä professori Erkkolalla oli ollut tutkimusotsikko ”Vaihdevuosisien ja hormonikorvaushoidon vaikutus

kognitioon” jo pidempään mielessään, hänen omien sanojensa mukaan ”odottamassa tekijää”. Samassa kokouksessa sovittiin myös unitutkimuksen ottamisesta osaksi tutkimusprotokollaa.

Vaihdevuositutkimuksen tekeminen osoittautui erittäin antoisaksi. Tutkimuksen intensiivisyyden takia selvisi pian, että suomalainen nainen, erityisesti menopausaalinen nainen, on kiitollinen tutkittava; hän tekee tunnollisesti mitä toivotaan, on kiinnostunut haasteista ja motivoitunut eri hankkeisiin, ilman rahallista korvausta. Muistan eräänkin tutkittavan, joka kysyi puhelimessa rekrytointitilanteessa (haimme koehenkilöitä neljän yön unitutkimukseen, jossa piti yhtäjaksoisesti valvoa 40 tuntia kesken kokeen): ”kuinka paljon osallistuminen maksaa?” Vastasin, että ”tämä on teille aivan ilmainen tutkimus!” Tutkimuksien myötä hyvin nopeasti selvisi myös toinen kuvakulma keski-ikäiseen naiseen: vaihdevuosista huolimatta ikääntyvä nainen on iskussa, hänen kognitionsa on erinomainen, jos hän on vain terve ja motivoitunut.

Jo erikoistumisaikani alkupuolella kiinnostuin Suomen Menopausitutkimusseuran toiminnasta. Havaitsin seuran järjestävän mielenkiintoisia koulutuspäiviä, joihin otin osaa. Varsinaisesta seuran tutkimustyön tukemistoiminnasta tulin kuitenkin tietoiseksi vasta vuonna 1998, jolloin sain ensimmäisestä julkaisustani (Polo-Kantola ym. Maturitas 1998) Suomen Menopausitutkimusseuran palkinnon. Tuohon aikaan oli tapana palkita jo julkaistuja töitä, nykyään seura jakaa tutkimusapurahoja pääasiassa tutkimussuunnitelmien pohjalta. Vuonna 2002 Suomen Menopausitutkimusseura valitsi tutkimukseni Suomen edustajaksi Cannesissa Ranskassa järjestetyn Menopausisikokouksen yhteydessä pidettyyn Nuoren Tutkijan Posterikilpailuun. Oli hienoa päästä edustamaan omaa maataan ja kongressin lopuksi pokata voitto kotiin. Näistä kannustuksista olen edelleen valtavan kiitollinen Suomen Menopausitutkimusseuralle.

Suomen Menopausitutkimusseuran hallitukseen liittyminen oli sekin sattumaa. Yhdistyksen koulutustilaisuudet oli perinteisesti järjestetty kolmessa kaupungissa: Tampereella, Turussa ja Helsingissä. Niinpä yhdistyksen hallitus muodostui näissä kaupungeissa vaikuttavista kollegoista. Pitkän linjan menopausiguru Tuula Salmi toimi Turun edustajana. Toimittuaan yhdistyksessä jo pitkään hän halusi luopua tehtävistään ja houkutteli minut mukaan toimintaan. Sanavarastooni ei juurikaan kuulu sana ”ei”, joten huomasin suostuneeni hänen paikalleen ja aloitin jäsenenä 2002. Vuosina 2004–2008 toimin seuran puheenjohtajana, minkä jälkeen siirryin jälleen rivijäsenen tehtäviin.

Perinteisesti Suomen Menopausitutkimusseura järjestää kaksi koulutuspäivää vuodessa: kevään koulutuspäivillä on yhtenäinen tema, syksyn päivillä on tavallisesti useampia aiheita. Var-

sinaisten luentojen jälkeen on tyyppillisesti saatu myös erityyppistä kulttuuritietoutta: tutustuttu taidenäyttelyihin, museoihin tai toimiviin laitoksiin, kuten eduskuntataloon. Lisäksi usein kokoukseen liittyvän illallisen yhteydessä on saatu nauttia erilaisista musiikkiesityksistä. Täten kokoukset ovat muodostuneet monipuolisiksi ja saadun palautteen mukaan niihin osallistuneet ovat olleet pääsääntöisesti tyytyväisiä.

Uudella vuosituhannella hallitus on pyrkinyt edelleen kehittämään ja laajentamaan seuran toimintaa. Vaikka kokousten pääformaatti on pysynyt samana, on kokouksia alettu järjestää aiempaa laajemmalla alueella. Lisäksi osa kokouksista on pidetty kaksipäiväisinä. Poikkitieteellisten aiheiden määrä ja sitä kautta yhteiskokouksen järjestäminen toisten lääkäriseurojen, muun muassa Osteoporosiyhdistyksen, Rintaryhmän ja Sisätautilääkäriyhdistyksen kanssa ovat laajentaneet monella tapaa tietoutta vaihdevuosi-ikäisen naisen terveydestä. Nämä kokoukset ovat tarjonneet myös oivallisen tilanteen mielipiteiden vaihtoon, miksei väittelyihinkin. Menopausitutkimusseura on myös järjestänyt sessioita Lääkäripäivien yhteyteen ja näin jakanut koulutusta laajemmalle joukolle lääkärikuntaa.

Suomen Menopausitutkimusseuran toinen tärkeä tehtävä varsinaisten koulutuspäivien järjestämisen lisäksi on vaihdevuositutkimuksen tukeminen. Syksyisin seura on jakanut tutkimusapurahoja, keväisin matka-apurahoja kongresseihin, joissa hakijalla on ollut oma esitys. Seura on halunnut tukea erityisesti nuoria tutkijoita. Tutkimusapurahoja jaettaessa on pyritty siihen, että apurahan saajien joukossa olisi myös tutkimuksensa alkuvaiheessa oleva tutkija. Niinpä apurahan saannin perusteena ei välttämättä ole ollut aikaisemmat julkaisut, vaan kiinnostava tutkimusaihe ja hyvä tutkimussuunnitelma. Tämän on toivottu kannustavan nuorta tutkijaa joskus niin karikkoisella tutkijan polulla. Lisäksi matka-apurahat on suunnattu pääsääntöisesti nuorille tutkijoille.

Suomen Menopausitutkimusseuran kolmas tärkeä tehtävä on vaihdevuosiotietouden levittäminen yleisesti asiasta kiinnostuneille. Hallituksen jäsenet ovat järjestäneet seuran nimissä erilaisia yleisötilaisuuksia eri kaupungeissa. Nämä tilaisuudet ovat olleet yleisömenestyksiä. Myös lehdistötilaisuuksia on pidetty, varsinkin niinä ajankohtina, jolloin vaihdevuositutkimus ja vaihdevuosioireisiin liittyvät hoidot ovat erityisesti puhutelleet erilaisten kohututkimuksien muodossa. Tämä toiminta on ollut antoisaa ja palkitsevaa. Erilaisilla lääkärijärjestöillä on kohdeyleisönä potilas. Ilman potilaita ei järjestön toimintakaan ole mielekäästä. Suomen Menopausitutkimusseura haluaakin monin eri tavoin palvella suomalaista naista ja edistää hänen terveyttään ja hyvinvointiaan.

Vaihdevuosi-ikäisen naisen terveyttä ja hyvinvointia edistämässä



Tomi Mikkola
Puheenjohtaja 2009-

Olen usein joutunut selittelemään, kuinka nuori toisen vuoden lääketieteen miesopiskelija aikanaan kiinnostui naisen vaihdevuosiin liittyvästä tutkimuksesta. Kun liki 20 vuotta sitten aloin selvittää steroidihormonien vaikutuksia verisuonten endoteelisolujen toimintaan, vaihdevuosi-ikäisen naisen kliiniset ongelmat olivat nuorelle opiskelijalle melko etäisiä, enhän ollut vielä suorittanut naistentautien kurssiakaan. Kuitenkin juuri perustutkimuksen kautta on myöhemmin ollut helpompaa ymmärtää ja pohtia mekanismeja kliinisten ongelmien taustalla ja osallistua myös monitieteelliseen ns. translationaaliseen tutkimukseen. Kun myös meidän päivittäiselle kliiniselle työellemme tutkimus luo pohjan, suoma-

laisen vaihdevuosi-ikäisen naisen terveyttä ja hyvinvointia voidaan edistää juuri monitieteellisellä kotimaisella vaihdevuositutkimuksella. On hienoa olla mukana tässä työssä.

Nimensä mukaisesti Suomen Menopausitutkimusseuran keskeinen tehtävä on edistää ja tukea vaihdevuositutkimusta. Ensimmäinen kontaktini seuraan liittyikin tähän, kun vuonna 1996 sain väitöskirjani osatyöllä (Mikkola et al. JCEM 1995) palkinnon ”vuoden parhaasta vaihdevuosiä käsittelevästä julkaisusta”. Huomionosoitus lämmitti kovasti ja antoi lisäpuhtia jatkaa tutkimustyötä. Tietämättä, oliko tuo julkaisuni kenties ainoa ehdokas, voi jälkikäteen todeta, ettei valinta kuitenkaan aivan metsään mennyt, sillä kyseistä julkaisua on siteerattu jo noin 100 kertaa. Tuolloin kotimaisessa vaihdevuositutkimuksessa elettiin vielä ”kulta-aikaa”: julkaisuja ja väitöskirjoja aihepiiristä tuli runsaasti kaikista maamme yliopistoista. Lienevätkö tässäkin yhdysvaltalaiset kohututkimukset aiheuttaneet ”laman”, sillä vielä joitain vuosia sitten Suomen Menopausitutkimusseuran tutkimusapurahoja ei hakenut kuin yksi tai kaksi nuorta tutkijaa. Ilahduttavaa on, että viime vuosina suunta on jälleen kääntynyt ja vaihdevuositutkimus näyttäisikin elävän uutta nousukautta.

Menopausitutkimusseura, kuten lähes kaikki lääketieteen alan voittoja tavoittelemattomat yhdistykset, toimii oman toimen ohella -periaatteella: hallituksen muodostaa muutama aihepiiristä innostunut aktiivi ja he yhdessä pyörittävät käytännön toimintaa. Vuonna 2003 silloisen hallituksen rahastonhoitaja Oskari Heikinheimo pyysi minua Menopausitutkimusseuran hallitukseen. Muistan hyvin, kuinka Oskari tunnetulla positiivisella asenteellaan houkutteli mukaan: ”Siellä on hyvä porukka ja hauskaa yhdessä suunnitella koulutuspäiviä”. Lauseessa kiteytyy mainiosti Menopausitutkimusseuran hallituksen kokousten henki! Vuodesta 2004 lähtien minulla on ollut ilo toimia seuran hallituksessa, alkuun jäsenenä sekä rahastonhoitajana ja viime vuodesta lähtien puheenjohtajana.

Pieni hallitus toimii kiinteästi yhdessä ja myös yhdessä ideoi sekä vastaa toiminnasta. Rahastonhoitajakaudellani onnistuimme pitämään seuran talouden vakaana ja jopa jonkin verran kasvattamaan pääomaa reserviin. Erityisesti yksi kömmähdykseni on jäänyt mieleeni, kun rahastonhoitajaurani alkutaipaleella tilintarkastajien allekirjoitukset puuttuivat kevätkokouksessa esitettävästä tilintarkastuskertomuksesta. Nolosta tilanteesta kuitenkin selvitettiin, ja lopulta seuran kevätkokous myönsi hallitukselle vastuuvapauden.

Jo ennen puheenjohtajakauteni alkua ajoin voimakkaasti ajatusta, että seuran tulisi laajentua Tampere-Turku-Helsinki -kolmiosta pohjoiseen, muihin yliopistokaupunkeihin. Vain siten seura olisi koko Suomen Menopausitutkimusseura. Tämä on-

kin toteutunut ja kevätkokouksia on järjestetty sekä Oulussa että Kuopiossa. Lisäksi seuran hallitukseen liittyi vuonna 2006 Eila Suvanto Oulusta. Toinen mielestäni hyvä suuntaus on ollut poikkitieteellisten yhteiskokousten järjestäminen muun muassa Rintasyöpäryhmän ja nyt viimeksi keväällä Suomen Sisätauti-lääkäriyhdistyksen kanssa. Nämä yhteiskokoukset antavat uutta näkökulmaa tuttuihin aiheisiin ja koulutusta ja oppimista tapahtuu molempiin suuntiin eri erikoisalojen välillä. Kokoukset ovatkin olleet menestyksiä sekä osanoton että palautteen perusteella, joten niitä tullaan jatkamaan.

Suomen Menopausstitkimusseuran tulevaisuus näyttää valoisalta; vaihdevuositutkimus on jälleen nousussa, osallistuminen seuran järjestämiin koulutuksiin on aktiivista ja seuran talous on vakaalla pohjalla. Haasteitakin on, ehkä tärkeimpänä innostuneiden aktiivien saaminen mukaan hallitusvastuuseen. Tämä lienee yleinen ongelma kaikissa alamme yhdistyksissä; yleishyödylliseen työhön ei jää enää aikaa eikä kiinnostusta tahdo löytyä. Uhkakuvana on, että vain suuret erikoisalayhdistykset säilyvät, jolloin vääjäämättä koulutustarjonta kaventuu.

Suomen Menopausstitkimusseuralla on kuitenkin tärkeä rooli paitsi alan tutkimustyön edistäjänä myös kouluttajana. Yliopiston erikoislääkäriskoulutuksessa ei usein joudu pohtimaan vaihdevuosi-ongelmia, joten nuorten erikoislääkäreiden koulutuksessa – kuten vanhempien kollegoiden täydennyskoulutuksessakin – Suomen Menopausstitkimusseuralla on keskeinen asema. On myös hyvä muistaa, että Menopausstitkimusseuran toiminnan tulee aina viime kädessä hyödyttää meidän potilaitamme eli suomalaisia naisia. Näin tapahtuu sekä tutkimuksen että koulutuksen kautta. Seuran tuleekin jatkossa yhä aktiivisemmin välittää objektiivista tietoa myös suoraan maallikoille järjestämällä yleisötilaisuuksia sekä ottamalla yleismediassa kantaa vaihdevuosiin liittyviin kysymyksiin.

Suomalaisen naisen eliniänodote nousee jatkuvasti, joten tulevaisuudessa hän voi elää jopa yli puolet elämästään vaihdevuosien jälkeen. Viime aikoina on esitetty työurien pidentämistä, joten myös yhteiskunnan paine asettaa yhä suurempia vaatimuksia naisen jaksamiselle ja hyvinvoinnille. Suomen Menopausstitkimusseura on viimeiset 20 vuotta toiminnallaan edistänyt vaihdevuosi-ikäisen naisen terveyttä ja hyvinvointia, joten tämä tärkeä työ tulee varmasti jatkumaan myös tulevina vuosikymmeninä.

Tutkijauran alkutaipaleelta



Tuula Salmi
Kunniajäsen 2007

Olin aloittanut erikoistumiseni 1970 ja valmistuin erikoislääkäriksi 1976. Olin käynyt keskustelemassa mahdollisesta väitöskirjasta professori Rauramon kanssa ja hän lupasi harkita aihetta. Joulukuussa 1975 ilmestyi New England Journal of Medicinessä kaksi artikkelia, joissa todettiin hormonikorvaushoidon lisäävän kohdunrunnon syöpää. Aihe oli varsin kiinnostava ja tilannetta haluttiin selvittää myös Suomessa. Tästä alkoi väitöskirjatyöni professori Rauramon ohjauksessa.

Keskustelin sairaalamme gynekologisen onkologian ylilääkäriin Matti Grönroosin kanssa tutkimuspotilaiden valinnasta, ja sellaisiksi valikoituivat vuosina 1970–1976 kohdunrunгон syövän vuoksi hoidetut potilaat, joita oli 454. Verrokkien saamiseksi olin yhteydessä Suomen Syöpärekisterin johtajaan Lyly Teppoon, ja päädyimme valitsemaan verrokki Väestörekisteristä siten, että jokaisella syövän sairastaneella oli kaksi verrokkia.

Sain Työvoimatoimistosta yliopistolle työllistettävän nuoren opiskelijan työllistämispurahan. Tämä ystäväkseni ajan kulussa muuttuva Leena kutsui sekä potilaan että verrokki yksi kerrallaan puolen tunnin haastatteluun ja järjesti heille sopivan haastatteluajan. Haastattelussa täytyi monikohtaisen kyselykaavakkeen, missä selvitettiin muun muassa ikä, pituus, paino, gynekologinen ja obstetrinen anamneesi, mahdolliset sairaudet ja niiden lääkitys ja tarkasti hormonien mahdollinen käyttö ja niiden indikaatiot. Verrokeista suljettiin pois ne, joilta kohtu oli poistettu. Haastateltavat, sekä potilaat että verrokki, olivat todella erinomaisia ja toivat mukanaan kutsussa pyydyt tallella olevat reseptit, ja olihan niitä! Keskustelussa tuli selvitettyä todella monta asiaa tutkimuksen ulkopuoleltakin, mutta ne olivat potilaalle erittäin tärkeitä. Kutsuttujen halukkuutta ja aktiivisuutta osallistua tutkimukseen täytyi todella ihailla.

Professori Rauramo oli varsin suosittu luennoitsija sekä kotimaassa että ulkomailla. Muistan erään kerran Helsingistä, missä olimme olleet kumpikin puhumassa jostakin aiheesta, hän vaihdevuosista Kätilöopistolla. Tapasimme silloisen Hesperian yökerhossa, hän istui kätilöiden pöydässä. Nähtyään minut hän haki minua tanssimaan, jolloin kätilöt sanoivat, että mitä varten haet muita naisia tanssimaan, onhan meitäkin tässä useita. Rauramo vastasi, että ei tämä ole mikään nainen, vaan minun alaiseni. Asia selvisi.

Väitöstyön edistyttyä lopulta niin paljon, että aloin kirjoittaa monografiaa, Lyly Teppo halusi nähdä kirjoitelman pienissä osissa ja kävin Helsingissä kuulemassa kommentit. Ensimmäisen kerran sain arvosanaksi 6–, mitä surin linja-autossa Turkuun saakka. Samalla aloin kuitenkin myös miettiä, mitä minun pitäisi korjata, ihan alusta alkaen. Seuraavalla kerralla pääsin jo seiskaan. Professori Lyly Teppo jaksoi ohjata kirjoittamistani todella uskomattoman perinpohjaisesti ja ammattitaitoisesti.

Tuolloin ei ollut tietokoneita kirjoittamiseen, ja niinpä kirjoitin lopullisen version kotona kirjoituskone ruokapöydällä ja istuen kolmen tyynyn päällä yltääkseni vanhan kirjoituskoneen näppäimiin. Kirjoittaminen kesti viisi viikkoa; oma kirjoittamisaikani alkoi klo 21.30 lasten mentyä nukkumaan ja jatkui aamu-yöhön. Korjailua tuli luonnollisesti vielä silloinkin, mutta lopulta sain työn tiedekuntaan.

Väitösaamuna olin saanut kutsun professori Rauramon kansliaan ”pienelle piristysdrinkille”. Lassi oli jo annostellut itselleen yleisestä tavasta poiketen kohtalaisesti viskiä ja kaatoi sitä minullekin täyden lasin. Hänen mennessä ”helpotukseen” kaadoin hänelle lähes kaiken, hän ei sitä huomannut. Niinpä sitten väitöstilaisuuden alussa hän istui ensin alas sanomatta mitään, jolloin ajattelin jo, että kuinkahan käy. Rauramo virkistyi, nousi ylös ja sanoi: ”Turun yliopiston määräämänä vastaväittäjänä julistan väitöstilaisuuden päättyneeksi”.

Vastaväittäjäni oli professori Reijo Punnonen, joka jaksoi selvittää asiaa todella kiitettävästi reilun kahden tunnin ajan. Karonkan jatkoilla meillä kotona Rauramo sanoi aamulla kello 7: ”Joko nämä surkeat juhlat päättyvät tähän?”. Minä vastasin, että ei todellakaan. Hän sanoi, että kotiin hän ei voi mennä, koska vaimo huutaa. Iltapäivällä, jos hän ei ole tullut kotiin, vaimo alkaa soittaa hänen kansliaansa, sitten osastoille, synnytyssaliin, sisätauti-osastoille, poliisille ja patologille ja kun menen kotiin huomenna, niin kädestä kiittelee. Lasse lähti taksilla kesämökilleen Velkualle.

Näin päättyi erään väitöskirjan tarina, nimeltä ”Risk Factors in Endometrial Carcinoma with special reference to the use of estrogens by Tuula Salmi”.

Professori Lauri Rauramon ja professori Reijo Punnonen varsin aktiivinen osuus vaihdevuosisoireiden hoidon kehittämisessä on ollut todella merkityksellistä ja tunnustettua sekä kotimaassa että ulkomailla. Muistan kerran oltuani kansainvälisessä menopaussikongressissa Floridassa, kuinka Lauri Rauramolle taputettiin hänen mennessään puhujakorokkeelle. Esityksen jälkeen sanoin, että onpa tosi hienoa saada sellaiset aplodit jo menessään puhumaan. Rauramo vastasi: ”Hyvä, että edes silloin taputetaan, jälkeenpäin ei voi koskaan tietää.”

Professori Reijo Punnonen perustama Menopaussitutkimusseura on todella arvokas yhdistys, jonka toimesta vaihdevuosisoireiden tutkimus ja hoito maassamme pysyy koko ajan aivan kehityksen huipulla ja tunnen itseni todella onnelliseksi saadesani olla tämän seuran kunniajäsen.

Vaihdevuositutkimukseen liittyvät väitöskirjat

Grönroos, M: Vaginal smear in postmenopause and its correlation with the urinary excretion of estrogens, 17-ketosteroids, and gonadotrophins, 1965. *Acta Obstetrica et Gynecologica Scandinavica*.

Kaivola, S: Studies on the immunological, biological and clinical properties of human pituitary (HPG) and menopausal (HMG) gonadotrophins, 1970. Helsingin yliopisto.

Punnonen, R: Effect of castration and peronal estrogen therapy on the skin, 1972. *Acta Obstetrica et Gynecologica Scandinavica*.

Salmi, T: Risk Factors in Endometrial Carcinoma with special reference to the use of estrogens, 1979. *Acta Obstetrica et Gynecologica Scandinavica*.

Sipinen, S: Postmenopausal estrogen and progestin treatment, 1981. Helsingin yliopisto.

Luotola, H: Blood pressure and hemodynamics in postmenopausal women during estradiol-17b substitution, 1983. *Annals of clinical research* 1983 vol. 15 no. 38.

Tuppurainen, M: Osteoporosis risk factors and fractures among perimenopausal women, 1995. *Kuopion yliopiston julkaisu*. D. Lääketiede 1995 no. 74.

Voutilainen, S: Factors influencing doppler indexes of left ventricular filling in healthy human subjects, 1995. Helsingin yliopisto.

Mikkola, T: Effects of 17beta-oestradiol and postmenopausal hormone replacement therapy on regulation of prostacyclin, endothelin-1 and nitric oxide production in human umbilical vein endothelial cells, 1996. Helsingin yliopisto.

Topo, P: Dissemination of climacteric and postmenopausal hormone therapy in Finland: an example of the social shaping of a medical technology, 1997. Helsingin yliopisto.

Kangas, I: Naisten vaihdevuosisien ja vanhenemisen tulkinnat, 1997. Helsingin yliopisto.

Suhonen, S: Parenteral estrogen and progestin delivery in postmenopausal hormone replacement therapy, 1997. Helsingin yliopisto.

Haapasaari, KM: Effect of corticosteroids alone or in combination with topical tretinoin, and postmenopausal hormone replacement therapy on healthy skin, 1997. *Acta Universitatis Ouluensis*. D 1997 no. 442.

Heikkinen, AM: Metabolic effects on prevention of osteoporosis in postmenopausal women with hormone replacement therapy and vitamin D3, 1998. Kuopion yliopiston julkaisuja. D. Lääketiede 1998 no. 146.

Ala-Fossi, SL: Inhibins and the normal and neoplastic ovary during perimenopause, 1998. Acta Universitatis Tamperensis 1998.

Järvelä, I: Intrauterine devices and blood flow impedance in the uterine arteries: a transvaginal colour Doppler ultrasonographic study, 1998. Acta Universitatis Ouluensis. D 1998 no. 489.

Komulainen, M: Effects of hormone replacement therapy and vitamin D[3] on prevention of bone loss and fractures in early postmenopausal women, 1999. Kuopion yliopiston julkaisuja. D. Lääketiede 1999 no. 183.

Kyllönen, E: Perimenopausal back: estrogen-progestin treatment and exercise, 1998. Acta Universitatis Ouluensis. D 1998 no. 474.

Leimola-Virtanen, R: The role of estrogens in oral mucosal health and saliva, 1998. Turun yliopiston julkaisuja. Sarja D. Medica-Odontologica 1998 no. 321.

Pyörälä, E: Naistenlehtien kirjoituksia ja mainoksia vaihdevuosista vuosina 1993 ja 1994, 1998. Helsingin yliopisto.

Raudaskoski, T: The clinical and metabolic effect of intrauterine progestin in postmenopausal hormone replacement therapy, 1998. Acta Universitatis Ouluensis. D 1998 no. 460.

Suvanto-Luukkonen, E: Amenorrhoea-inducing hormone replacement therapy: a levonorgestrel-releasing device or oral/vaginal natural progesterone combined with percutaneous oestradiol, 1998. Acta Universitatis Ouluensis. D 1998 no. 494.

Polo-Kantola, P: Sleep, menopause, and estrogen replacement therapy, 1999. Turun yliopiston julkaisuja. Sarja D. Medica-Odontologica 1999 no. 367.

Portin, R: Cognitive functioning in midlife: assessment by Mild Deterioration Battery and CogniSpeed, 2000. Turun yliopisto

Rajaratnam, R: Impact of serum squalene, postprandial lipoproteins, and cholesterol metabolism on coronary artery disease in postmenopausal women, 2000. Helsingin yliopisto.

Saaresranta, T: Effect of medroxyprogesterone acetate on breathing and sleep in postmenopausal women with chronic respiratory failure or partial upper airway obstruction during sleep / by Tarja Saaresluoma, 2000. Turun yliopisto.

Metsälä-Heikkilä (formerly Marttunen), M: Estrogen replacement therapy and antiestrogen treatment in postmenopausal breast cancer patients: effects on recurrence, gynecological organs, vascular endothelium, and bone, 2001. Helsingin yliopisto.

Vehkavaara, S: Identification and treatment of endothelial dysfunction and cardiovascular risk markers in disorders of glucose metabolism and in postmenopausal women, 2001. Helsingin yliopisto.

Salmén, T: Genetic influences of the sex steroid pathway on fracture risk and the effect of hormone replacement therapy in early postmenopausal women, 2002. Kuopion yliopiston julkaisu. D. Lääketiede Kuopio: Kuopion yliopisto 2002 no. 289.

Karjalainen, A: Effect of estrogen replacement therapy on metabolic risk factors for cardiovascular diseases in hysterectomized postmenopausal women, 2003. Acta Universitatis Ouluensis. D Oulu: Oulun yliopisto 2003 no. 773.

Palovaara, S: Effects of exogenous female sex steroids on selected cytochrome P-450 enzyme activities, 2003. Turun yliopiston julkaisu. Sarja D. Medica-Odontologica Turku: Turun yliopisto 2003 no. 576.

Sirola, J: Early postmenopausal bone loss: population-based studies on risk and preventive factors and their interactions, 2003. Kuopion yliopiston julkaisu. D. Lääketiede Kuopio: Kuopion yliopisto 2003 no. 310.

Vihma, V: Lipoprotein-associated 17[beta]-estradiol fatty acid esters in pregnancy and during postmenopausal estrogen therapy, 2003. Helsingin yliopisto.

Vihtamäki, T: Towards self-adjusted postmenopausal hormone replacement therapy: biochemical and clinical parameters associating with percutaneous treatment, 2003. Acta Universitatis Tampereensis Tampere: University of Tampere 2003 no. 944.

Virtanen, I: Effect of hormone replacement therapy on cardiac autonomic regulation with special reference to the sleep state, 2003. Turun yliopiston julkaisu. Sarja D. Medica-Odontologica Turku: Turun yliopisto 2003 no. 584.

Nikander, E: Phytoestrogens in postmenopausal women – effects on climacteric symptoms, reproductive organs, and markers of bone and vascular health, 2004. Helsingin yliopisto.

Parikka, V: Regulation of bone cell function by 17beta-estradiol and SERMs, 2004. Turun yliopisto.

Randell, K: Effects of hormonal and other factors on fractures in peri- and early postmenopausal women, 2004. Kuopion yliopiston julkaisu. D. Lääketiede Kuopio: Kuopion yliopisto 2004 no. 350.

Huopio, J: Predicting fractures in middle-aged women, 2005. Kuopion yliopiston julkaisu. D. Lääketiede Kuopio: Kuopion yliopisto 2005 no. 360.

Sarvilinna, N: Regulation of steroid hormone response in normal and breast cancer cells, 2005. Acta Universitatis Tampereensis Tampere: University of Tampere 2005 no. 1124.

Vehmanen, L: Effects of chemotherapy-induced ovarian failure on bone and lipid metabolism in premenopausal breast cancer patients, 2005. Helsingin yliopisto.

Asikainen, TM: Exercise for health for early postmenopausal women: in search of the minimum effective dose among continuous and fractionated walking programs, 2006. Acta universitatis Tamperensis Tampere: University of Tampere 2006 no. 1140.

Eviö, S: Hormone therapy in elderly women: a comparative study with alendronate of the effects on bone, cardiovascular risk factors, periodontal conditions and quality of life, 2006. Helsingin yliopisto.

Hovi, SL: Preventive trial on postmenopausal hormone therapy in Estonia: a study of treatment preferences and trial process within a changing environment, 2006. Stakes 2006 no. 157 Verkkojulkaisu.

Michael, H: Regulation of human osteoclast differentiation by estrogens and testosterone, 2006. Turun yliopisto.

Alhola, P: Cognitive performance and menopause: the effects of hormone therapy and sleep deprivation, 2007. Turun yliopisto.

Valkeinen, H: Physical fitness, pain and fatigue in postmenopausal women with fibromyalgia [elektroninen aineisto]: effects of strength training, 2007. Jyväskylän yliopisto.

Veerus, P: The impact of postmenopausal hormone therapy on health and use of health services: experience from the Estonian Postmenopausal Hormone Therapy (EPHT) trial, 2007. Tutkimuksia / Sosiaali- ja terveysalan tutkimus- ja kehittämiskeskus Helsinki: Stakes 2007 no. 168.

Anttalainen, U: Sleep-disordered breathing in women, 2008. Turun yliopisto.

Badeau, M: Genistein and 17 β -estradiol fatty acid esters and the structure-related antioxidant activity of estrogens on lipoproteins, 2008. Helsingin yliopisto.

Jernman, R: Soy supplementation and role of equol production capability in postmenopausal women using tibolone: effects on cardiovascular risk markers, 2008. Helsingin yliopisto.

Kalleinen, N: Sleep and menopause: hormone therapy and sleep deprivation, 2008. Turun yliopiston julkaisuja. Sarja D. Medica-Odontologica Turku: Turun yliopisto 2008 no. 819.

Lyytinen, H: A nationwide study on breast cancer risk in postmenopausal women using hormone therapy in Finland, 2009. Helsingin yliopisto.

Tuomikoski, P: Postmenopausal hot flashes, vascular health and hormone therapy, 2010. Helsingin yliopisto.

Suomen Menopausstitkimmuseura – Finnish Menopause Society -nimisen yhdistyksen säännöt

1 §

Yhdistyksen nimi on Suomen Menopausstitkimmuseura – Finnish Menopause Society.

Yhdistyksen kotipaikka on Tampere.

2 §

Yhdistyksen tarkoituksena on toimia Suomessa toimivien menopausitkijöiden yhteistyöelimenä, hoitaa yhteyksiä muihin menopausitkijöihin Suomessa ja ulkomailla ja muulla tavoin edistää menopausitkimusta.

Tarkoituksensa toteuttamiseksi yhdistys järjestää tieteellisiä kokouksia, esitelmätilaisuuksia ja seminaareja. Yhdistys voi vastaanottaa lahjoituksia ja testamentteja sekä jakaa palkintoja ja apurahoja.

3 §

Yhdistyksen jäseneksi voi liittyä jokainen Suomessa toimiva menopausitkija. Lisäksi voidaan jäseneksi ottaa muitakin yhdistyksen tavoitteiden hyväksi toimivia henkilöitä.

Kunniajäseneksi yhdistyksen kokous voi hyväksyä yhdistyksen toiminnassa erityisesti ansioituneita henkilöitä.

Yhdistyksen jäsenet hyväksyy hallitus.

Jäsenillä on oikeus erota ilmoittamalla siitä kirjallisesti hallitukselle tai sen puheenjohtajalle tai yhdistyksen kokouksen pöytäkirjaan.

4 §

Jäseniltä perittävän vuosittaisen jäsenmaksun suuruudesta päättää yhdistyksen vuosikokous. Jäsenmaksusta ovat vapautettuja kunniajäsenet, eläkkeellä olevat jäsenet sekä tilapäisesti ulkomailla oleskelevat jäsenet.

5 §

Yhdistyksen asioita hoitaa vuodeksi kerrallaan valittu hallitus, johon kuuluu puheenjohtaja ja neljä jäsentä.

Yhdistyksen nimen kirjoittavat puheenjohtaja tai varapuheenjohtaja jompikumpi yhdessä sihteerin tai rahastonhoitajan kanssa.

6 §

Yhdistyksen tilikautena on kalenterivuosi.

Tilit sekä hallituksen laatima toimintakertomus ja muut yhdistyksen hallintoa koskevat asiakirjat on annettava yhdistyksen tilintarkastajille tarkastusta varten viimeistään kolme viikkoa ennen kevätkokousta.

7 §

Yhdistyksen kevätkokous pidetään helmi-, maaliskuu- tai huhtikuussa ja syyskokous syys-, loka- tai marraskuussa. Muulloin yhdistys kokoontuu milloin hallitus katsoo sen tarpeelliseksi tai milloin vähintään yksi kymmenesosa yhdistyksen äänioikeutetuista jäsenistä anoo sitä kirjallisesti hallitukselta määrätyn asian käsittelemistä varten.

Yhdistyksen kokous on päätösvaltainen, kun se on laillisesti kutsuttu koolle.

Kutsu yhdistyksen kokoukseen on toimitettava julkaisemalla se vähintään 14 päivää ennen kokousta ilmestyvässä yhdistyksen jäsenlehdessä taikka vähintään 14 päivää ennen kokousta yhdistyksen jäsenille postitetuilla kirjeillä. Kutsussa on mainittava kokouksessa esille tulevat asiat. Kokouksessa käsiteltävät esitykset on toimitettava hallitukselle kevätkokouksen osalta tammikuun ja syyskokouksen osalta elokuun loppuun mennessä.

8 §

Yhdistyksen kevätkokouksen tehtävänä on:

1. Valita kokouksen puheenjohtaja ja sihteeri.
2. Valita kaksi pöytäkirjantarkastajaa.
3. Esitetään hallituksen antama toimintakertomus ja tilinpäätös sekä tilintarkastajien antama tilintarkastuskertomus.
4. Päättää tilinpäätöksen vahvistamisesta ja vastuuvapauden myöntämisestä hallitukselle ja muille tilivelvollisille.
5. Käsitellä muut hallituksen ja jäsenten esittämät asiat.

Yhdistyksen syyskokouksen tehtävänä on:

1. Valita kokouksen puheenjohtaja ja sihteeri.
2. Valita kaksi pöytäkirjantarkastajaa.
3. Hyväksyä hallituksen laatima toimintasuunnitelma ja talousarvio.
4. Päättää jäsenmaksun suuruudesta.
5. Valita hallituksen puheenjohtaja ja muut jäsenet sekä näistä varapuheenjohtaja, sihteeri ja rahastonhoitaja.
6. Valita kaksi tilintarkastajaa ja yksi varatilintarkastaja.
7. Käsitellä muut hallituksen ja jäsenten esittämät asiat.

9 §

Päätökset yhdistyksen kokouksissa tehdään avoimella äänestyksellä, ellei kokous toisin päättä. Kaikki näissä säännöissä mainitut vaalit tapahtuvat suljetuin lipuin. Päätökset tehdään yksinkertaisella äänten enemmistöllä. Kuitenkin, mikäli on kyseessä jäsenen erottaminen, yhdistyksen purkaminen tai yhdistyksen sääntöjen muuttaminen, vaaditaan $\frac{3}{4}$ enemmistö. Äänten langetessa tasan, ratkaistaan asia arvalla.

10 §

Yhdistyksen hallitus kokoontuu puheenjohtajan tai varapuheenjohtajan kutsusta tarpeen vaatiessa. Kuitenkin vähintään puolivuositain tai jos kaksi hallituksen jäsentä sitä anoo kirjallisesti puheenjohtajalta. Hallitus on päätösvaltainen, kun puheenjohtajan tai varapuheenjohtajan lisäksi vähintään kaksi jäsentä on saapuvilla. Päätökset tehdään yksinkertaisella äänten enemmistöllä. Äänten mennessä tasan ratkaisee puheenjohtajan ääni.

11 §

Hallituksen tehtävänä on:

1. Hoitaa yhdistyksen asioita ja edustaa sitä.
2. Panna täytäntöön yhdistyksen kokousten päätökset.
3. Antaa yhdistyksen kevätkokoukselle kertomus edellisen vuoden toiminnasta sekä sitä koskeva tilinpäätös.

4. Esittää yhdistyksen syyskokoukselle suunnitelma seuraavan vuoden toiminnasta ja sitä koskeva talousarvio.
5. Valmistella muut yhdistyksen kokouksissa käsiteltävät asiat.
6. Ottaa ja vapauttaa yhdistyksen toimihenkilöt sekä päättää heidän työsuhteidensa ehdoista.

12 §

Yhdistyksen ja hallituksen kokouksissa on pidettävä pöytäkirjaa, joka tarkastetaan joko seuraavassa kokouksessa tai kahden kokouksen valitseman henkilön toimesta.

13 §

Päätös näiden sääntöjen muuttamisesta tai yhdistyksen purkamisesta voidaan tehdä vain siten, että kaksi peräkkäistä, vähintään 30 vuorokauden välein pidettävää yhdistyksen kokousta näin päättää. Asia on mainittava kokouskutsussa. Tässä pykälässä mainitut päätökset on tehtävä vähintään $\frac{3}{4}$:n enemmistöllä annetuista äänistä.

14 §

Yhdistyksen purkautuessa luovutetaan sen varat viimeisen purkamisesta päättävän kokouksen päätöksen mukaisesti rekisteröidylle yhdistykselle, säätiölle tai muulle oikeuskelpoiselle yhteisölle edistämään menopaussitutkimusta.

